БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 135 (17.119). • 14 июнь 1978 йил, чоршанба • Баҳоси 2 тийин.

ИСТЕЪМОЛ МОЛЛАРИ— ХАЛҚҚА

Партия меҳнаткашларнинг фаровонлигини ошириш, халқ истеъмол буюмлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилашга ҳар қачонгидан ҳам катта эътибор бермоқда. КПСС XXV съезди халқ истеъмоли буюмлари тайёрловчи тармоқлар ходимлари олдига улкан вазифалар қўйдики, бу даъват меҳнаткашлар томонидан қизғин қўллаб-қувватланмоқда. Инсоннинг кундалик эҳтиёжларини қондириш билан боғлиқ бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарувчи тармоқларни жадал ривожлантириш вазифалари муваффақиятли адо этилмоқда.

Халқ фаровонлигини тинмай юксалтириш — партиянинг олий мақсади. «Партия ўзи қабул қилган йўлдан орқага чекинмайди. — деб таъкидлади ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездига қилган Ҳисобот докладида. — Биз «Б» группасидаги тармоқлар бўйича белгиланган ҳозирги план топшириқларини минимал топшириқлар, деб ҳисоблаймиз. Йиллик планлар устида иш олиб борганда бу соҳаларнинг тез ўсишини таъминлаш зарур. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришда катта резервлар бор, бунда республикалар, ўлка ва областларнинг, корхоналар ва министрликларнинг ташаббус кўрсатиб ишлашлари учун жуда кенг имкониятлар мавжуддир».

Бу даъватга амалий иш билан жавоб бериш учун курашаётган Ўзбекистон индустриясининг азамат ишчилари ва ижодкор мутахассислари халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш суръатларини жадаллаштириш, сифатини муттасил яхшилаш, бу тармоққа сарфланаётган капитал маблағлар самарадорлигини ошириб бориш учун кураш мусобақасини ҳар қачонгидан ҳам авж олдирмоқдалар. Ўнинчи беш йилликнинг дастлабки икки йили мобайнида республика ишчилар синфи планга қўшимча 772 миллион сўмлик турли маҳсулотлар ишлаб чиқарган бўлса, шундан 150 миллион сўмлиги халқ истеъмоли моллаpидир. Умуман ўнинчи беш йилликда саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни пландаги 36 процент ўрнига 39 процент кўпайтириш белгиланган бўлса, ўтган давр ичида халқ истеъмол моллари тайёрлаш 47,6 процент ўрнига 50,3 процент кўпайди.

Шуни қувонч билан таъкидлаш мумкинки, талаб муттасил ортиб бораётган шойи газлама, ип газлама, тикувчилик, трикотаж ва миллий бадиий буюмларнинг кўп турлари, хўжалик-рўзғор моллари ишлаб чиқариш соҳасида дадил юксалишга эришилди. Бунга саноатнинг тўқимачилик тармоқлари ишини яхшилаш, кейинги йилларда қувватлардан фойдаланиш даражасини ошириш натижасида эришилмоқда. Республика партия ва ҳукумати халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш масалаларига кундалик ғамхўрликни кучайтирмоқда. Кўрилган тадбирлар туфайли кейинги икки йил ичида 45 та янги саноат объекти фойдаланишга топширилди. Ишлаб турган корхоналардан бир қанчаси реконструкция қилинди, техника билан қайта қуроллантирилди. Сўнгги бир йил ичида Бухоро ип газлама комбинатида калава бўяш бўйича қувватлар, Хива гилам комбинатининг биринчи навбати, Урганч ёғ-экстракция, Ангрен, Нукус ва Андижон сут заводлари муддатидан илгари маҳсулот бера бошлади.

Истеъмол буюмлари сифатини яхшилаш ҳақида бошланғич партия ташкилотлари қизғин иш олиб бормоқдалар. Совет, касаба союз, комсомол ташкилотлари сифат кўрсаткичларини яхшилаш масалалари билан астойдил шуғулланадиган бўлиб қолдилар. Бу гап айниқса Тошкентдаги «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси фаолиятига тааллуқлидир. Бирлашмада ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ҳамда маҳсулот сифатини яхшилаш соҳасида кўпгина ишлар қилинмоқда. Бугунги кунда корхонада 100 дан ортиқ моделдаги хотин-қизлар, эркаклар, болалар пальтолари давлат Сифат белгиси билан тайёрланмоқда. Шундан 60 дан ортиқ моделдагиси ўнинчи беш йиллик мобайнида фахрли беш қиррали белги билан тайёрлаб чиқарилаётганлиги диққатга сазовордир. Сифат кўрсаткичларини яхшилашда, шунингдек, Наманган абрли газламалар, Каттақўрғон ёғ-мой комбинатлари, Тошкент чинни буюмлар заводи, Бухоро зардўзлик фабрикаси коллективлари ҳам яхши натижаларга эришмоқдалар.

Республика партия ва ҳукумати халқ истеъмоли моллари сифатини ошириш тўғрисида алоҳида ғамхўрлик қилаётганлиги туфайли ўтган йилнинг ўзидагина давлат Сифат белгиси билан чиқарилаётган маҳсулотлар ҳажми 1,5 баравар ортди. Зарбдор йилнинг бошидан буён эса яна 321 маҳсулот беш қиррали белги билан тайёрлана бошланди. Ҳозир республикада давлат Сифат белгиси билан 1521 хил саноат буюмлари ишлаб чиқарилаётган бўлса, шундан 1260 хили халқ истеъмоли буюмлари эканлигини алоҳида қониқиш билан таъкидлаш мумкин.

Шу билан бирга, халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш юзасидан тегишли тармоқлар ишчилари ва мутахассислари масъулиятини тағин ҳам ошириш зарурлигини айтиб ўтиш керак. Текширишлар шуни кўрсатадики, халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни ривожлантириш, хилларини кўпайтириш, сифатини яхшилаш борасида ҳали ҳамма имкониятлардан тўла фойдаланилаётгани йўқ. Бир қанча корхоналарда технологик ускуналарнинг сменалик иш коэффициенти ҳали паст. Ишга туширилаётган объектлар малакали ишчилар билан вақтида таъмин этилмаяпти. Корхоналарга зарур хом ашёни етказиб беришда узилишларга йўл қўйилмоқда. Иш вақтининг зое кетиши, ускуналарнинг бекор туриши ҳоллари ҳамон учраб турибди. Оқибатда беш йилликнинг икки йилида анча миқдордаги ип ва ипак газлама, чарм пойафзал, холодильниклар, ўсимлик мойи, мева ҳамда сабзавот консервалари мўлжалдагидан оз ишлаб чиқарилди.

Халқ истеъмол молларини тайёрлашга иккинчи даражали, ёрдамчи иш деган кайфиятдаги қарашларга хотима бериш керак. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқарувчи корхоналар фаолиятини чуқур таҳлил этишлари, камчиликларнинг олдини олиш чораларини кўришлари, мутахассислар ва ишчиларнинг топширилган иш учун масъулиятини тағин ҳам оширишлари лозим.

Улуғвор ўнинчи беш йилликнинг ярми тугалланишига саноқли кунлар қолмоқда. Вазифа — халқ истеъмоли буюмлари тайёрлаш суръатларини жадаллаштиришдан, уларнинг сифатини яхшилашдан, хилларини кўпайтиришдан, бу тармоқ ходимлари социалистик мусобақасининг оммавийлигини таъминлашдан иборат. Мусобақа давомида янги резервларни ишга солиш, кўрилган тадбирларнинг самарадорлигига эришишга алоҳида эътибор қилиш зарур. Халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқариш юзасидан ҳар бир ишчи ва мутахассиснинг, раҳбар ходимнинг масъулиятини ошириб бориш партия XXV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этишдан иборат шарафли ишга қўшилган муносиб ҳисса бўлажак.

Олтин бошоқлар

ТАШАББУСКОР ОБЛАСТЬ ДАЛАЛАРИДА

Ўнинчи беш йилликнинг зарбдор учинчи йилида ғаллазорларда ҳосил ҳар қачонгидан мўл бўлди. Олтин бошоқ ижодкорлари ризқ-рўзимиз бўлган ғаллани тезкорлик билан ўриб-янчиб олмоқдалар. Ғаллазор фронтида комбайнлар юксак унумларда ишлатилаётир. Янчилган дон эса пешма-пеш хирмонларга ташиляпти.

Ташаббускор Қашқадарё область, Нишон районидаги «Нишон» қоракўлчилик заводида ҳам ғалла ўрими қизғин. Хўжалик миришкорлари 1000 тонналик ғалла хирмонига ғалаба байроғи қадаш учун ўримни кун сайин тезлаштирмоқдалар. Ғаллазорларда 9 та комбайн, 22 та транспорт агрегатлари юксак унумларда ишлатилаётир. Кўплаб комбайнчилар 2-3 план миқдорида ғалла ўриш учун курашмоқдалар. Ана шундай ватанпарварлар қаторида илғор комбайнчи Эгамназар Панжиев ҳам бор. У кунига 25—30 гектар майдондаги ғаллани ўришга муваффақ бўляпти. Суратда: ўрим илғори Э. Панжиев.

А. Тўраев фотоси.

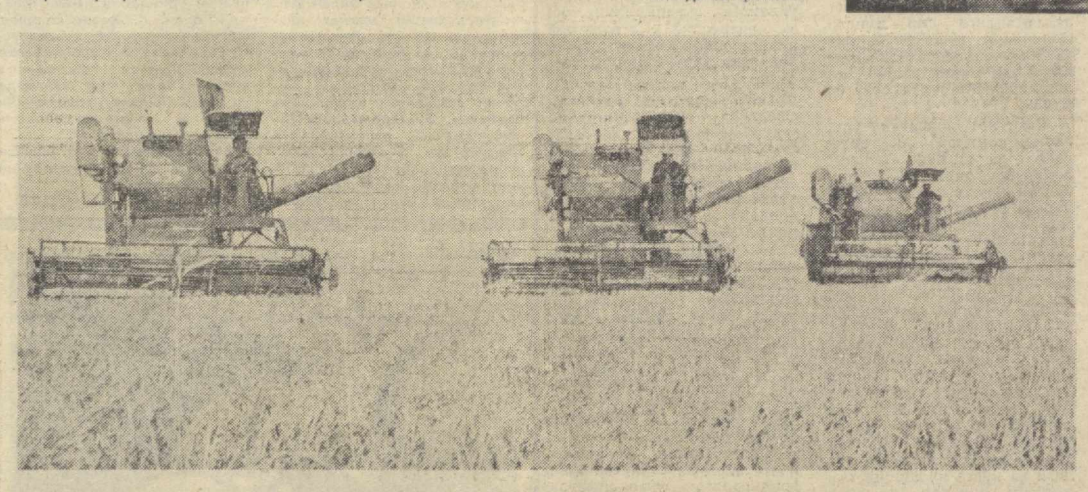

400 МИНГ ТОННА ШОЛИ УЧУН

ФИДОКОРЛИК НАМУНАСИ

Бир мақсадни кўзлаб яшаяпмиз ва меҳнат қиляпмиз. Ўнинчи беш йилликнинг учинчи йилида ҳосилдорликни гектар бошига 10,8 центнер кўтариб, она-Ватанга 33.000 тонна юқори сифатли шоли армуғон этамиз! Кўзлаган мақсадимизга эришмоқ учун нималар қилдик, яна нималар қилмоғимиз керак? Шу ҳақда гап юритмоқчимиз. табиат ўжарликлари оқибатида юз берган қийинчиликларни бартараф этишдаги тажрибаларимизни ҳамкасб дўстларимиз билан ўртоқлашмоқчимиз.

Автоном республикамизда, шу жумладан бизнинг Нукус районимизда баҳор эрта бошланди. Фурсатдан фойдаланиб, ўғитланиб чуқур шудгорланган ерларга шоли экишга киришдик ва бу ишни ўтган йилдагидан 25 кун олдин тугалладик. Ниҳоллар бир текис униб чиқа бошлади.

Шуни ҳам айтиш кераккки, совхозимизда шоли майдонини бир йилда 800 гектар кенгайтирдик. Ирригация-мелиорация тармоқларини тартибга келтирдик, сув йўлларини равон қилдик. Ҳашаротларга қарши дорилар сепдик. Шолипояларга ҳар қачонгидан кўп органик ўғитлар солдик. Хуллас, шолидан рекорд ҳосил етиштириш учун нималарни қилиш керак бўлса, ҳаммасини қилдик.

Область ва район партия ташкилотлари автоном республика пахтакорлари сингари, шоликорларни ҳам юз берган қийинчиликлар олдида саросимага тушмасликка, ваҳимага берилмасликка, аксинча, уюшқоқлик, онгли интизомлилик намуналарини кўрсатиб ишлашга чорлади. Ҳамма жойда иш бошига коммунистлар қўйилди, мутахассисларнинг ҳосил тақдири учун масъулияти оширилди. Механизаторларимиз бир кунда камида икки кунлик графикка тенг ишни сифатли қилиб бажаришга сўз бердилар, амалда шундай қилдилар ҳам. Ер етилиши билан дарҳол тупроқ қатлами юмшатилиб, зарур се-пилган майдонларга қайта шоли экдик.

Анчагина азият чеккан бўлсак ҳам қийинчиликлар ўтиб кетди. Энди уни такрор-такрор тилга олавеpишдан наф йўқ. Асосий эътиборни галдаги улкан вазифаларни тез ва соз бажаришга қаратмоғимиз керак. Шоли ўсимлигининг ўсиш, ривожланиши ўтган йилдагидан 20—25 кун орқада қоляпти. Ана шу узилишни тугатиш, ҳар бир хўжаликда юқори ҳосил етиштириш учун нималар қилиш керак? Тўплаган бой тажрибамизга таяниб, шу саволларга жавоб бермоқчимиз.

Шоли пайкалларида бегона ўтлар жуда кўпайиб кетди, сепилган гербицидлар кутилганча таъсир кўрсата олмади. Маълумки, бегона ўтлар шолининг душмани. Ҳосилдорликни гектар бошига 5—6 центнер пасайтириб юборади. Шоликорларимизнинг бош вазифаси бегона ўтларга қарши курашни бутун чоралар билан кучайтиришдан иборат. Техника воситалари, хатто қўл кучи шу мақсад йўлига сафарбар этилиши керак. Узоғи билан бир ҳафта-ўн кунда бегона ўтларни бутунлай илдизи билан йўқотсак, мўл ҳосилга дастлабки замин яратган бўламиз. Бу ишда бизга ўз бурчларини садоқат билан ўтаб бўлган ҳурматли пиллакорларимиз ёрдамга келсалар яхши бўлур эди.

Шоликорлик ишларида сифатга алоҳида эътибор бериш зарур. Ҳар бир ишда миқдор билан сифат бир-бирига уйғунлаштириб борилиши, узилишга йўл қўйилмаслиги, сифат комиссиялари ҳар бир картани синчиклаб кўздан кечириб бажарилган ишга адолатли баҳо беришлари керак, токи, бир марта бегона ўтлардан тозаланган майдонларда иккинчи марта шунга ҳожат қолмасин.

Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш зарур. Совхозимизнинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Кан Алексей бошлиқ бригадаси гектаридан 70 центнердан шоли ҳосили етиштириш учун курашяпти. Бригадада иккинчи комплекс парвариш тугалланди. Агротехника қоидалари асосида озиқлантирилган, суғорилган, зараркунандалар ва ҳашаротлар йўқотилган майдонлардаги шоли ниҳоллари гуркираб ўсяпти, юқори ҳосилдан дарак беряпти. Шу бригада даласида кўргазмали семинар ўтказиб, илғор тажрибаларни ҳамманинг мулкига айлантирдик. А. Нажимов, С. Холмуротов, Т. Бекмуротов, К. Ким, Е. Тен ўртоқлар бошлиқ бригадаларнинг шоликорлари ҳам 65—70 центнерлик ҳосил маррасини эгаллаш учун кураш бошладилар.

Бу йилги шароитда ўсимликни тезкорлик билан тўйдириб озиқлантириш керак. Биз ҳар гектар ерга 400-450 килограммдан минерал ва кўплаб органик ўғитлар солмоқдамиз. Йиллик ўғит нормасини тез кунларда бериб бўламиз. Шундай қилинганда ўсимликнинг ўсиш, ривожланиши тезлашади, илдизлар бақувват бўлади, тупроқ қатлами яхши қизийди.

Пахтакорларимиз сувни ғўзанинг қони дейишади. Шоли пайкалларида кераксиз нам кўп тўпланди, тупроқнинг юқори қатламида шўр-туз пайдо бўлди, у ўсимликнинг амал олишига тўсқинлик қиляпти. Ҳозирги вазифа шолипояларга тезроқ сув тарашдан, сувни тез-тез янгилаб туришдан, кўлхоб ҳосил бўлишига йўл қўймасликдан иборат. Пайкалларга норма бўйича таралган оқ сув тўпланган шўртузни ювиб кетади, кераксиз захни кўчиради.

Шу кунларда хўжалигимиз бўйича 85 сувчи шоли ўсимлигини суғоряпти, ҳар бир сувчига 30 гектар майдон бириктилган, у мавсум охиригача шу майдонда сувчилик қилади ва ҳосил тақдири учун жавоб беради. Мироблар, суғориш системаси ходимларининг масъулиятини оширдик; улар хизматларига қараб рағбатлантирилмоқда. С. Кеулимжоев, А. Исмоилов, К. Каипназаров, Тен Николай каби тажрибали сувчиларимиз ибрат намунасини кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Дала меҳнатчиларининг унумли ишлашлари учун ҳамма шароитларни яратиб бермоқдамиз. Улар иссиқ овқат, чой, сабзавот маҳсулотлари билан таъминланиб турилибди, иш ҳақлари вақтида беряляпти. Мусобақа ғолиблари рағбатлантириляпти. Айни кезда шоликорларимиздан қаттиқ интизом, топширилган иш учун масъулият талаб қиляпмиз. Бу йилги шароитда ҳар ким ўз постида маҳкам туриб ҳалол меҳнат қилиши, бегамлик, бепарволикка асло йўл қўймаслиги лозим. Шоликорликдаги 20—25 кунлик узилиш бутун куч, техника воситаларини тўла ишга солишни тақозо этади.

Тажриба шуни кўрсатдики, об-ҳаво шароити қандай келишидан қатъий назар, деҳқонлар астойдил ҳаракат қилсалар, фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибасини изчиллик билан ҳаётга татбиқ этсалар шолидан юқори ҳосил олиш мумкин ва лозим. Шундай экан, бир ғайратга ўн ғайрат қўшиб ишлайлик, шоликорлик номини шарафлаш учун қўлимиздан келган ва хатто келмайдиган ишларни ҳам қилиб, халқимизга ҳар қачонгидан кўп ва юқори сифатли шоли етказиб берайлик! Совхозимиз коллективи шундай қилади, бу йил она-Ватанимизга 33 минг тонна шоли армуғон этади.

Оролбой ОТАМУРОТОВ,
Қорақалпоғистон АССР Нукус районидаги «ВЛКСМ 50 йиллиги» шоликорлик совхози директори, Ленин ордени кавалери.

ШВЕЦИЯ ҚИРОЛИНИНГ ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИШИ

Швеция қироли Карл XVI Густав ва қиролича Сильвия Ўзбекистон билан танишиб бўлдилар. Улар СССР Олий Совети Президиумининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибдилар.

Олий мартабали меҳмонлар 13 июнда кун бўйи Самарқанд билан танишдилар. Улар тарихий ва архитектура ёдгорликларини, янги уй-жой қурилиши районларини бориб кўрдилар, Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтида, Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик-узумчилик ва виночилик илмий ишлаб чиқариш бирлашмасининг Самарқанддаги филиалида бўлдилар.

Швеция қироли ва қироличаси ҳамда уларнинг ҳамроҳлари шу куни Тошкентдан Ленинградга жўнаб кетдилар. Швеция, Совет Иттифоқи ва Ўзбекистон ССРнинг давлат байроқлари билан безатилган аэропортда олий мартабали меҳмонларни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. М. Матчонов, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосари А. С. Абдалин, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосари А. Р. Хўжаев, бошқа расмий кишилар, Ўзбекистон пойтахти меҳнаткашларининг намояндалари кузатиб қолдилар.

(ЎзТАГ).

ЮҚОРИ МАЛАКАЛИ БИНОКОР КАДРЛАР ЕТИШТИРАЙЛИК

Мамлакатдаги қарийб икки мингта ўрта ҳунар-техника билим юрти малакали бинокор ишчилар тайёрлаб чиқаради. Кейинги ўн йил ичидагина ана шу ўқув юртларининг шохобчалари бир ярим баравар кўпайиб, ўқувчилар сони эса икки баравар ортди. СССР Министрлар Совети Ҳунар-техника таълими давлат комитети раисининг ўринбосари А. Н. Осипов 13 июнь куни Тошкентда очилган ана шу система ходимларининг Бутуниттифоқ кенгашида қилган докладида шу фактларни келтирди. Кенгаш КПСС XXV съезди талаблари ҳамда КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг «Ҳунар-техника таълими системаси ўқувчиларига таълим ва тарбия бериш жараёнини янада такомиллаштириш тўғрисида»ги қарори асосида бинокорлик касбларидаги ишчилар тайёрлаш сифатини ошириш масалаларига бағишланди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари Л. И. Греков кенгаш қатнашчилари ҳузурида нутқ сўзлади.

Кенгаш ишида Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева иштирок этмоқда.

(ЎзТАГ).

ЎЗБЕК ТИЛИДА

«Ўзбекистон» нашриёти В. И. Ленин тўла асарлар тўплами бешинчи нашрининг 37-томини ўзбек тилида босмадан чиқарди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти — КПСС Марказий Комитети ҳузуридаги марксизм-ленинизм институтининг филиали томни босмага тайёрлаган, асар Тошкент полиграфия комбинатида чоп қилинган. • (ЎзТАГ).

«КОСМОС-1022» ПАРВОЗДА

1978 йил 12 июнь куни Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1022» учирилди.

Йўлдош ичида космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координация-ҳисоблаш маркази олинган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

М. ТЕШАБОЕВНИ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет органларида кўп йил, самарали ишлаганлиги ва туғилган кунига эллик йил тўлиши муносабати билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Советлар бўлимининг мудири Маматхон **Тешабоев** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.
1978 йил 13 июнь,
Тошкент шаҳри.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

К. АКТАЕВНИ ВА М. ТЎҚИМБЕТОВНИ «ЖАМОАТ ТАРТИБИНИ САҚЛАШДАГИ АЪЛО ХИЗМАТИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Жамоат тартибини сақлаш ва жиноятчиликка қарши курашдаги хизматлари учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Жамоат тартибини сақлашдаги аъло хизмати учун» медали билан мукофотлансин:

Актаев Кенес — милиция кичик сержанти (марҳум);

Тўқимбетов Мамит — милиция кичик сержанти.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.
1978 йил 13 июнь,
Тошкент шаҳри.

ЧЕХОСЛОВАКИЯГА БОРА ТУРИБ

ЧКП Марказий Комитети ва ЧССР ҳукуматининг таклифига биноан дўстлик визити билан Прагага бораётган МХРП Марказий Комитетининг Биринчи секретари, МХР Буюк Халқ Хурали Президиумининг Раиси Ю. Цеденбал бошчилигидаги Монголия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси 12 июнь куни Москвага келди.

Аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитетининг секретари В. И. Долгих ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Делегация 13 июнь куни Прагага жўнаб кетди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Х. ЗИЁТОВ, Ф. С. ЭШМУРОДОВ ВА С. РАҲМОНҚУЛОВНИ «ЁНҒИННИ ЎЧИРИШДА ЖАСОРАТ КЎРСАТГАНЛИГИ УЧУН» МЕДАЛИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ёнғинни ўчиришда ва социалистик мулкни сақлаб қолишда довюраклик, жасорат ва мардлик кўрсатганлиги учун қуйидагилар СССР Олий Совети Президиуми номидан «Ёнғинни ўчиришда жасорат кўрсатганлиги учун» медали билан мукофотлансин:

Зиётов Хаит — Термиз шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлими бошлиғининг ўринбосари;

Эшмуродов Файзулло Саъдуллаевич — Сурхондарё область ижроия комитети ички ишлар бошқармаси штабининг бошлиғи;

Раҳмонқулов Сафар — Термиз шаҳар ижроия комитети ички ишлар бўлимининг ёнғинни назорат қилиш давлат инспекцияси бошлиғи.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ҳ. ПЎЛАТОВА.
1978 йил 13 июнь,
Тошкент шаҳри.

СОЦИАЛИСТИК ҚОНУНЧИЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ — КОНФЕРЕНЦИЯ МАВЗУИ

13 июнь куни Тошкент шаҳар партия комитети совет қонунлари масалаларига бағишланган илмий-амалий конференция ўтказди.

Ўзбекистон ССР прокурори Н. Б. Бўрихўжаев «КПСС XXV съезди коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида совет қонунларини такомиллаштириш, социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш тўғрисида» доклад қилди.

(ЎзТАГ).

МАКЕЕВКА БАЙРОҒИДА ОРДЕН

МАКЕЕВКА (Донецк области), 12 июнь. (ТАСС). Бугун бу ерда Макеевка шаҳрига Меҳнат Қизил Байроқ ордени топширишга бағишлаб, шаҳар партия комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг меҳнаткашлар вакиллари билан биргаликда тантанали мажлиси бўлиб ўтди.

Мажлис қатнашчилари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросини баланд руҳ билан фахрий президиумга сайладилар.

Мажлисда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов нутқ сўзлади. Мажлис аҳли уни самимий кутиб олди.

В. В. Кузнецов КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг самимий қутловини гулдурос қарсаклар остида шаҳар меҳнаткашларига топширди.

Озод ижодий меҳнат тантанасининг рамзи бўлмиш орденнинг Макеевка шаҳрига топширилиши шонли дамларда ўтмоқда, деди нотиқ. Мамлакатимиз, бутун совет халқи Коммунистик партия раҳбарлигида астойдил меҳнат қилиб, КПСС XXV съездининг қарорларини амалга оширмоқда.

Макеевканинг таржимаи ҳолида унинг революцион ёшлиги қаҳрамонона саҳифалар билан битилган. Уруш Донецк диёрини қуритиб кетган пўртана бўлди. Ўртоқ Л. И. Брежнев ўзининг «Тикланиш» деган китобида тиклаш ишларини ўз кўзи билан кўриб, унда актив қатнашиб, таъсирли, ҳаққоний, ишонарли тарзда ўша унутилмас кунлар тўғрисида ҳикоя қилиб берган. Леонид Ильич хотиралари шу залда ҳозир бўлганларнинг кўплари қалбидан чуқур жой олди.

Донбасс меҳнаткашлари, шу жумладан Макеевка бутун мамлакат, халқ билан бирга жуда кўп куч-ғайрат, қаҳрамонлик ва фидокорлик эвазига Донецк индустриал районини қисқа бир муддат ичида тикладилар.

Нотиқ мамлакат ҳаётидаги социал иқтисодий жараёнларни, саноат, қишлоқ хўжалиги тараққиётини таърифлагач рўй бераётган ўзгаришлар бу ерда, социалистик Макеевкада ҳам яққол кўриниб турибди, деди.

В. В. Кузнецов СССР Олий Совети Президиумининг Фармонини ўқиб эшиттирди ва мажлис аҳлининг давомли қарсаклари остида мукофотни шаҳар байроғига тақиб қўйди.

Мажлисда сўзга чиққан нотиқлар макеевкаликларнинг жанговар ва меҳнат соҳасидаги хизматларига берилган юксак баҳо учун КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, Совет ҳукуматига, шахсан ўртоқ Л. И. Брежневга қизғин миннатдорчилик билдирдилар.

Тантанали мажлис қатнашчилари КПСС Марказий Комитетига, СССР Олий Совети Президиумига, СССР Министрлар Советига, ўртоқ Л. И. Брежневга баланд руҳ билан табрикнома қабул қилдилар.

• • •

В. В. Кузнецов Донецк область партия комитетида область ва шаҳар раҳбарлари билан суҳбатлашди.

В. В. Кузнецов Макеевкада В. И. Ленин ҳайкали пойига гуллар қўйди. У Киров номли Макеевка металлургия заводида бўлди.

ТУТАШ ЙЎЛЛАР

НАМАНГАН ШАҲРИ КОРХОНАЛАРИДА ЛЬВОВЛИКЛАРНИНГ МАҲСУЛОТ СИФАТИНИ БОШҚАРИШ КОМПЛЕКС СИСТЕМАСИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ ТАЖРИБАСИДАН

1975 йил, август. Матбуотда КПСС Марказий Комитетининг Львов области партия ташкилотлари ва илғор саноат корхоналари коллективларининг сифатни бошқариш комплекс системасини ишлаб чиқиш ва жорий этишдаги тажрибаси ҳақидаги қарори эълон қилинди. Наманган шаҳри меҳнатчилари барча совет кишилари қатори мазкур ҳужжатни катта қизиқиш билан кутиб олдилар.

Қарорнинг мазмуни ва ундан келиб чиқадиган вазифалар ҳар бир ишчи, ҳар бир меҳнатчи онгига етказилди.

— Асосий эътиборни маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини такомиллаштиришга қаратиш лозим, — дейишди коммунистлар.

Хўш, ишни нимадан бошлаш керак?

Наманганликлар, энг аввало, эришилган ютуқларни таҳлил қилиш, йўл қўйилган камчиликларнинг туб сабабларини пухта аниқлашга киришдилар. 1975 йилнинг биринчи ярмида шаҳар саноатида давлат Сифат белгиси билан тайёрланган маҳсулотларнинг салмоғи умумий ҳажмда бор-йўғи 3,8 процентга тенг эди. Шунда илғор корхоналардан саналмиш «Электротерм» бирлашмасининг бош заводи 35 хил маҳсулотини фахрли беш қиррали тамғага тақдим этгани ҳолда машинасозлик заводи, шойи газламалар комбинати ва бошқа корхоналар биронта ҳам буюмни давлат Сифат белгиси аттестациясидан ўтказолмаганлиги маълум бўлди. Қиёслар шуни кўрсатдики, олий категориядаги моллар енгил саноатда — 0,51, гўшт-сут саноатида — 0,7, «Плодоовошчвинпром»да — 1,2 фоизни ташкил қиларкан. Бу рақамлар баъзи жойларда маҳсулот сифатини назорат қилувчи партия комиссияларининг фаолияти сусайиб кетганлигини, ишлаб чиқариш ва технология интизоми бузилаётганлигини, пишиқ-пухта буюмлар тайёрлашда моддий ва маънавий рағбатлантиришни такомиллаштиришга етарли эътибор берилмаётганлигини кўрсатарди.

Маълумки, львовликларнинг комплекс системаси буюмларни лойиҳалашдан то савдо нуқталарига етказиб беришгача бўлган барча босқичларда маҳсулотнинг аъло сифатлилигини таъминлайдиган илмий, техникавий, иқтисодий, ижтимоий ва ташкилий тадбирларни ўзида мужассамлаштирган. Партия ва хўжалик ходимларидан тортиб оддий ишчиларгача юксак масъулиятни ҳис қилсаларгина ва сифат масаласининг муҳимлигини чуқур англасаларгина пировард натижага эришишлари мумкин. Аммо, барча коллективлардан бир хил даражадаги иш сифатини талаб қилиб бўлмасди. Чунки, топшириқлар корхоналардаги реал имкониятлардан келиб чиқиши даркор эди. Демак ҳар бир завод ёки фабрикага табақалашган ҳолда ёндашиш лозим. Бироқ қайси корхонага қай даражада талабчанлик қилиш керак?

Шаҳар партия комитети ва хўжалик ташкилотлари мана шу саволга жавоб топиш учун тинимсиз изландилар. Бу борада дастлабки қадам сифатида корхоналарнинг маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини ўзлаштиришга тайёргарлик даражасини аниқловчи комиссия тузилди. Комиссия тақдим этган материаллар ҳар тарафлама ўрганиб чиқилгач, шаҳар корхоналари группаларга ажратилди. Биринчи группага саратовликларнинг маҳсулотларни нуқсонсиз ишлаб чиқариш системасига ўтмаган корхоналар, жумладан, шойи ва абрли газламалар комбинатлари киритилди. Иккинчи группани саратовликлар системасини ўзлаштирган ва нуқсонсиз меҳнат қилиш бўйича львовликлар вариантини ўзлаштирган «Электротерм» бирлашмасининг бош заводи, тикувчилик бирлашмаси ташкил этди. Учинчи группага эса нуқсонсиз меҳнат қилиш системасини ўзлаштирган ва завод стандартлари негизида маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини жорий этиш арафасида турган корхоналар жамланди.

Ишга табақалашган ҳолда ёндашиш корхоналарнинг маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини босқичма-босқич ўзлаштириш ва жорий этиш сари ҳаракатини белгиловчи изчил планни яратиш имконини берди. Ана шу режа асосида комплекс система моҳиятини тушунтириш юзасидан ташкилотчилик ва оммавий-сиёсий ишлар бошлаб юборилди. Илғор тажрибаларни қўлланиш, ишлаб чиқаришни планлаштиришни такомиллаштириш ва бошқа масалалар билан шуғулланувчи кадрлар тайёрлашга киришилди.

Орадан бир йил ўтди. Шаҳар партия комитети бюросида маҳсулотларнинг сифати ҳақидаги масала кўрилганда, анчагина ўсишга эришилганлиги қайд қилинди. Масалан, давлат Сифат белгисига сазовор бўлган буюмларнинг миқдори уч баробар кўпайиб, 88 тага етди. Уларнинг салмоғи эса умумий ҳажмда қарийб икки баравар ошиб, 6,8 процентни ташкил қилди. Айрим корхоналар эса жиддий муваффақиятларга эришиб маҳсулот сифатини ошириш учун курашда байроқдор бўлиб қолдилар. Жумладан, Сифат белгили маҳсулотларнинг салмоғи умумий ҳажмда машинасозлик заводида — 89,8, химия заводида — 89,6, «Электротерм» бирлашмаси бош заводида — 53,1 процент бўлди.

Аммо қувонишга эрта эди. Баъзи корхоналарда илғор стандартлардан фойдаланилмас, жорий қилинганлари ҳам янги техникани қўлланиш плани билан узвий боғланмаганлиги сир эмасди. Озиқ-овқат гўшт-сут ва пахта тозалаш саноатида комплекс системани жорий қилиш жараёни жуда суст борарди.

Маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системаси давлат ва тармоқ стандартларининг таркибий қисми бўлган корхоналар стандартларига асосланди. Унда ҳар бир корхонанинг ўзига хос шарт-шароитлари, ундаги технология жараёнларининг хусусиятлари ҳисобга олинади. Мана шунинг учун ҳам шаҳар партия комитети барча корхоналарда стандартларга қатъий риоя қилинишига эришишни навбатдаги босқич қилиб қўйди. Ташкилий, техникавий ва иқтисодий тадбирларнинг бари стандартлар асосида маҳсулотларнинг юксак техникавий даражаси, пишиқ-пухталиги ва кўпга чидашини таъминлаш учун ҳар бир ижрочининг масъулиятини оширишга қаратилган эди.

Стандартларнинг яна бир хусусияти шундаки, улар ҳар бир ишчидан ўз билими ва ҳунар маҳоратини доимо оширишни талаб қилади. Бу ўринда кадрларнинг иқтисодий ўқувини моҳирлик билан ташкил қилиш алоҳида аҳамиятга эга. Шаҳар партия комитети сиёсий ва иқтисодий ўқув системасида сифат проблемаларини ўрганиш семинарларини кўпайтириш тадбирларини кўрди. «КПСС XXV съезди ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва кенг истеъмол моллари сифатини ошириш вазифалари тўғрисида», «Халқ хўжалигининг барча бўғинларида иш сифатини ошириш — мамлакат иқтисодий тараққиётининг ўзак масаласи», «Маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системаси ва партия ташкилоти», «Маҳсулот сифатини оширишнинг иқтисодий масалалари»га оид доимий семинарлар мунтазам ишлаб турибди.

Ўрток Л. И. Брежнев КПСС Марказий Комитети номидан партия XXV съездига қилган Ҳисобот докладида фан ва техникадаги революция хўжалик фаолияти услуби ва методларини тубдан ўзгартиришни, фанга чинакам ҳурмат билан қарашни, фан аҳллари билан маслаҳатлашиш, ҳисоблашиш маҳорати ва истагини талаб қилади, дея уқтирди. Наманган шаҳар партия комитети ва бошланғич партия ташкилотлари ҳозир ишлаб чиқаришга унинг технологиясига бирон-бир жиддий аралашув олдидан, чуқур ўйланган илмий-техникавий ва иқтисодий асосларсиз амалга оширилмасин, деган масалада қатъий йўл тутмоқдалар.

Тайёрланаётган буюмлар сифатини яхшилаш учун ўзаро мусобақа меҳнат коллективлари ҳаётидаги муҳим воқеадир. Корхоналарда, цехларда, участкаларда, сменаларда сифат кунлари ва кўриклари мунтазам ўтказилмоқда. Ҳозир ҳамма жойда аъло сифатли коллектив номини олиш учун кураш қизғин бораётир. Бундай тадбирларнинг амалга оширилиши катта самара беряпти. Ҳозир шаҳардаги 12 та саноат корхонаси 99 хил буюмни фахрли беш қиррали тамға билан истеъмолчиларга жўнатмоқдаки, бу умумий ҳажмда 8 процентни ташкил қилади.

Юксак дидли халқимизнинг талаб ва эҳтиёжларини қондирадиган аъло сифатли маҳсулот тайёрлаш йўллари кўп. Бу йўллар моҳирлик билан туташтирилса, ҳар қандай довонлардан ошиб ўтиш мумкин. Буни наманганликлар амалда исбот қилишяпти. Тўғри, уларда ҳам ҳали анчагина резервлар бор. Давлат Сифат белгили буюмларнинг каттагина қисми шаҳардаги тўртта етакчи корхонага тегишли. Қолган корхоналарни ҳам илғор завод-фабрикалар даражасига етказиш зарурлигини яхши ҳис қилишади. Бироқ львовликларнинг маҳсулот сифатини бошқариш комплекс системасини жорий этишда анчагина тажриба тўплашдики, у бебаҳо мулк бўлиб қолди.

М. БОЙДАДАЕВ,
Наманган шаҳар партия комитети бўлим мудири.

Э. ХЎЖАЕВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

УЧ ЙИЛЛИК ПЛАН ТАЙЁР

ЯНГИЕР («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Главсовхозремстрой» трестининг механизациялашган бошқармаси коллективи ажойиб меҳнат ғалабасини қўлга киритди. Ўнинчи беш йилликнинг уч йиллик плани икки йилу икки ойда ошириб адо этилди. Эришилган бу улкан меҳнат ғалабасига А. Қурбонназаров, Т. Исоқов С. Шодмонқулов, Т. Бердиқулов каби илғор шоферлар катта ҳисса қўшдилар. Илғор тажрибалар асосида иш олиб бораётган бу ғайратли шоферлар шахсий уч йиллик планларини икки йилда ошириб бажардилар.

КПСС тарихий XXV съезди қарорларини ҳаётга татбиқ этиш учун курашаётган бошқарма меҳнат аҳли йил охиригача планга қўшимча яна камида 100 минг сўмлик иш бажариш мажбуриятини олди.

А. УМАРОВ.

СУВ СЕРОБ БЎЛАДИ

НАМАНГАН («Совет Ўзбекистони» мухбири). «Наманганирстрой» тресты бунёдкорлари пахтакор деҳқонлар билан қўлни-қўлга бериб меҳнат қилмоқдалар. Улар Янгиқўрғон районида ўз бағрига 11 миллион куб метр сув сиғадиган Эскиёр сув омборининг биринчи навбатини қўлдан чиқардилар. Бу тадбир Янгиқўрғон, Наманган районлари сув таъминотини бирмунча яхшилашга имкон беради. Иншоотнинг иккинчи навбат қурилиши ҳам жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. А. Латипов, Ч. Тян бошлиқ бригадалар социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Наманганлик ирригаторлар ғайрат-шижоати туфайли яқинда ишга тушадиган сув омборига дастлабки 2,5 миллион куб метр обиҳаёт жамғарилди. Шунингдек қурувчи-монтажчилар дала меҳнаткашларининг истаклари асосида «Ғовасой» насос станциясини реконструкция қилиб, унинг қувватини уч баравар ошириш тадбирларини ишлаб чиқдилар. Бу хайрли ишни Т. Жумабоев бошлиқ участка бунёдкорлари амалга ошираётир.

Т. НАЗИРОВ.

УСТОЗ ВА ШОГИРДЛАР ЮТУҒИ

Марғилон «Атлас» абрли газламалар ишлаб чиқариш бирлашмаси танда тайёрлаш фабрикасининг тароқловчиси, шаҳар Совети депутати Қобилжон Ҳожиматов шахсий беш йиллик планини бажарганлиги ҳақидаги рапортга имзо чекди. Унинг шу кунгача тайёрлаган тандаси 116 минг метрдан ошиб кетди. Қ. Ҳожиматов йил охиригача яна бир йиллик планни ўринлатиш мажбуриятини олди. Қ. Ҳожиматовнинг шогирдларидан Р. Саидова, П. Раҳмонова, Р. Норматовалар мураббийларига тенглашишга ҳаракат қилиб, шу кунларда уч ярим йиллик топшириқни бажариш учун фидокорона меҳнат қилишяпти.

Бирлашманинг тўрт ишчиси ҳозиргача беш йиллик планни бажариб қўйди.

М. МАҲМУДОВ.

РЕСПУБЛИКА КАСАБА СОЮЗЛАРИ ТАРИХИДАН

Республикамиз касаба союз ташкилотларининг тарихида жуда кўп жанговар ва эсда қоладиган воқеалар бор. Бу воқеалар Улуғ Октябрнинг ҳаётбахш ғояларини халқ орасида кенг тарғиб қилган ажойиб халқ фарзандлари номи билан ҳам боғлиқдир.

1917 йил февралда Петроградда подшо тахтдан туширилганлиги ҳақидаги хабар тез вақт ичида Тошкентга ҳам етиб келди. Эски шаҳарда митинг ва намойишлар бошланиб кетди. Шайхонтаҳурда бўлган кўп кишилик митингда Низомиддин Хўжаев ва Саъдулла Турсунхўжаевлар сўзга чиқиб, халқни золим подшо ағдариб ташланганни, озодлик тонги отгани билан қутладилар.

УЛАР БИРИНЧИ ЭДИЛАР

Туркистонда ишчи ва солдат депутатлари Совети, Тошкентнинг янги шаҳар қисмида бинокор ишчилар касаба союзи тузилди. Ташкилот аъзолари ҳар жума куни йиғилишар, даҳаларда қилинаётган ишлардан ҳисобот беришар ва навбатдаги вазифаларни муҳокама қилишарди.

Март ойининг бошларида йиғилишга янги шаҳар касаба союзининг вакили ўрток Пономарев биринчи марта ташриф буюрди. Шу куни Ғали Абдураҳмонов В. И. Лениннинг «Правда» газетасида босилган «Узоқдан хатлар» деган мақоласини ўқиб, тушунтириб берди. Шундан кейин Пономарев сўзга чиқиб, янги шаҳар коммунистларининг ишлари ҳақида, мусулмон ишчи-деҳқонлари билан ҳамкорликда иш олиб бориш ҳақида йўл-йўриқлар берди.

Ўрток Пономаревнинг ўзи ишчи-дурадгор эди. Камтар, софдил коммунист эски шаҳар ишчилари билан тез тил топиб, қадрдон бўлиб қолганди. Эски шаҳар касаба союзининг мажлисларида мунтазам қатнашиб, янги шаҳар коммунистик ташкилотининг ишлари билан таништирар, кўрсатмалар бериб турарди.

Ғали Абдураҳмонов большевик зиёлилардан эди. У партиявий-сиёсий ишларни йўлга қўяр, касаба союз ишига катта ёрдам берарди.

Ўшанда мен ўн тўрт ёшларда эдим.

Шу касаба союз қошидаги саводсизликни тугатиш курсини битиргандан кейин САКУнинг ишчилар факультетида ўқидим. 1928 йилда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг қарорига биноан бир неча коммунистлар билан бирга Сурхондарё округ партия ташкилоти ихтиёрига ишга тайинландим.

Термиз шаҳар Советининг масъул котиби вазифасида ишлаш билан бирга, Сариосиё районида колхозлар тузишда округ партия ташкилоти вакили сифатида қатнашдим.

Эски шаҳар бинокорлар касаба союзи кўпчилик қатори мен учун ҳам сиёсий ва ташкилотчилик мактаби бўлди.

Ташкилот йиғилишларида Султонхўжа Қосимхўжаев раис, Обид Маҳзумов ёки Хонхўжа Улуғхўжаев котиблик қилишарди. Ёз ойларида аҳвол ўзгарди. Бинокор ишчилар касаба союзининг очиқ ишлашига йўл қўйилмаганлиги сабабли махфий равишда ишлашга тўғри келди.

Обид Маҳзумов билан Хонхўжа Улуғхўжаев шиор ва чақириқномалар ёзиб беришар, Абдураҳмон Нуриддинхўжаев билан мен кечалари уларни эски шаҳарнинг ҳар жой-ҳар жойига ёпиштириб чиқардик. Уларда ҳақиқий озодлик учун, пролетар инқилоби учун курашга чақириқ сўзлари ёзилган эди.

Эски шаҳар бинокор ишчилар касаба союзи Октябрь инқилоби учун катта хизмат қилди. Унинг атрофига уюшган мусулмон ишчилар янги шаҳар меҳнаткашлари билан бирга қўлларига қурол олиб курашга кирдилар, бойлар ва уламолар ҳокимиятини ағдариб ташладилар.

Инқилоб ғалаба қозонгач, Очил Бобожонов эски шаҳар Советининг раиси, Акбархўжа Қосимхўжаев халқ маорифи бўлимининг мудири, Обид Маҳзумов район партия комитетининг секретари бўлиб ишладилар.

Султонхўжа Қосимхўжаев билан отам Исмоилхўжа Саидаҳмадхўжаев эски шаҳар озиқ-овқат комитетининг раҳбарлик лавозимларида ишлар эдилар. Оғир йиллар эди. Қимматчилик. Озиқ-овқат етишмасди. Бойлар эса ғаллани яшириб қўйганди. Шундай шароитда комитет олижаноб ва оғир ишларни амалга оширди.

Республика касаба союзи тузилишига асос солган бундай кишиларнинг номларини бугунги кунда фахр билан тилга оламиз. Уларнинг шарафли иши, эстафетаси эндиликда бунёдкор ёшларимиз қўлида эканлигидан чексиз фахрланамиз.

С. ИСЛОМХЎЖАЕВ,
1924 йилдан КПСС аъзоси, шахсий пенсионер.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ»ГА ЖАВОБ БЕРАДИЛАР

ЎЗБЕКИСТОН ССР АВТОМОБИЛЬ ТРАНСПОРТИ МИНИСТРЛИГИ:

Бир группа студентлар «Урганч-Самарқанд» автобус маршрутидаги айрим ҳайдовчилар пассажирлардан пул олиб, билет бермаслиги ва қўполликларини танқид қилишган эди. Хатдаги фактлар министрлик ва Хоразм область автотрести томонидан текширилганда тасдиқланди. Студентлар эътирози Урганч пассажирлар ташиш ишлаб чиқариш бирлашмаси кенгайтирилган йиғилишида атрофлича ўрганилди. Айбдорлар қаттиқ танқид қилинди. Автобус ҳайдовчиларидан У. Шокиров, А. Жуманиёзовлар ишдан олиндилар. Молия интизомини бузган бошқа ҳайдовчиларга ҳам тегишли чора кўрилди. «Урганч-Самарқанд» маршрути облавтотрест назоратига олинди.

ҚЛУБЛАР ОЧИЛАДИ

ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ: газетанинг шу йил 15 март сонида «Клублар очиқ, лекин...» сарлавҳали мақола босилган бўлиб, унда Охунбобоев, Олтиариқ районларидаги айрим клубларнинг иши талабларга жавоб бермаётгани ҳаққли равишда танқид қилинган эди. Мақола ҳар икки район партия комитетлари бюроларида муҳокама қилинди. Охунбобоев райком бюроси қарори билан Хонобод ва Шаҳартепа қишлоқ Советлари раислари И. Исроилова, С. Болтабоевалар, «Шарқ юлдузи» ва «Ўзбекистон» колхозлари партия комитетлари секретарлари Т. Мамажонова ҳамда Н. Турсуновалар қишлоқ меҳнаткашларига кўнгилдагидек маданий-маиший хизмат кўрсатилмагани учун огоҳлантирилдилар. Олтиариқ район «Ленинизм» колхозидаги клуб мудири Қ. Ҳақназаров ва кутубхоначи С. Ҳошимовалар вазифаларидан четлатилди.

Мақолада тилга олинган колхозлар раҳбарлари зиммасига қисқа вақт ичида клубларни капитал ремонт қилиш, зарур асбоб-анжомлар билан таъминлаш, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларини ишини яхшилаш вазифалари юкланди.

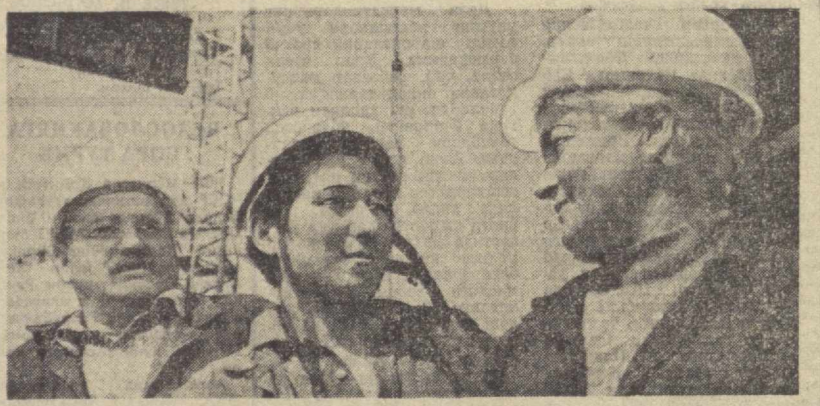

Республикамиз пойтахти Тошкент шаҳрида нофв архитектура объектларидан бири — 4100 томошабинга мўлжалланган улкан кино-концерт зали қурилиши жадал суръатлар билан олиб борилмоқда. Объектдаги пўлат конструкцияларни 11-«Висотстрой» трестининг тажрибали монтажчилари амалга оширишяпти. Суратда: трестнинг илғор монтажчиларидан (чапдан ўнгга) Н. Лазаренко, А. Мимрик ва М. Утемуратовлар.

И. Глауберзон фотоси.

Янги маҳсулот ишлаб чиқариш ўзлаштирилди

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Бундан бир неча йил муқаддам ўзбекистонлик кимёгарлар Норин дарёси бўйидаги Тўхтағул тўғони қурилиши учун махсус цемент маркасини яратишган эди. Ўшанда Қирғизистон бунёдкорлари янги маҳсулотга юксак баҳо беришди. Қурилишда янги цементнинг ишлатилиши катта наф келтирди.

Бугунги кундан эса кимёгарлар яна бир янги маҳсулот — алоҳида мустаҳкам цемент маркасини яратишди. Бу маҳсулот Фарғонадаги Қувасой цемент комбинатида тайёрланди. Янги маҳсулот гидротехника иншоотлари учун мўлжалланган.

Кимёгарлар ва бунёдкорлар ўртасидаги ҳамкорлик анчадан буён давом этиб келмоқда. Йирик-йирик тўғонлар, ГЭСлар қурилиши учун кўплаб сифатли маҳсулотлар етказиб берилмоқда. Бу соҳада Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия институти олимлари катта ижодий изланишлар олиб боришяпти.

— Табиатда лойнинг миқдори чекланган,— дейишади институтнинг силикатлар лабораторияси ходимлари. — Бу бизни янги изланишларга отлантирди. Цементга фосфоршлакни қўшиб ишлатиш ғояси юзага келди. Бу қоришма ўзининг гидротехник хусусиятларига кўра пиширилган лойдан қолишмайди, ҳатто, ундан ҳам чидамлидир.

Қувасой цемент комбинати шу тариқа самарадорлик ва сифат беш йиллигида яна бир янги маҳсулотни ишлаб чиқаришни ўзлаштирди. Меҳнатсевар коллектив ўнинчи беш йилликнинг учинчи йили учун юксак мажбуриятлар олган. Уларнинг аҳди битта: фақат план топшириқлари эмас, юксак социалистик мажбуриятлар ҳам шараф билан бажарилади! Бу йил қурилишларга 5 минг тонна цемент, 250 минг дона шифер пландан ташқари етказиб берилади. Оҳак ишлаб чиқариш плани ҳам анча ортиғи билан бажарилади.

Бугунги рақамлар юксак марраларнинг муваффақиятли эгалланишини кўрсатиб турибди. Ҳозирнинг ўзидаёқ 3 минг тоннага яқин цемент турли қурилишларга жўнатилди. 145 минг дона шифер тайёрланди. Барча маҳсулотлар фақат аъло баҳода ишлаб чиқарилмоқда.

Корхонада социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Айланма печь машинисти, коммунистик меҳнат зарбдори Г. Прокаев ўз планини 120—130 процентга етказиб адо этмоқда. Унинг ёрдамчиси Рўзибой Тешабоев устозидан қолишмаяпти. Р. Раҳимова, Д. Саидумарова каби оташқалб ёшлар зиммаларидаги топшириқларни шараф билан бажаришмоқда.

Қувасой цемент комбинати бугунги кунда республикамизнинг энг йирик корхоналаридан бирига айланган. Бу ерда тайёрланаётган маҳсулотлар қўшни республикаларга ҳам жўнатилаётганлиги кишини қувонтиради.

Суратда: лаборантлар Р. Раҳимова ва Д. Саидумаровалар. Улар маҳсулот сифатини яхшилаш йўлида технолог-операторларга яқиндан ёрдам беришмоқда.

Г. Бойко фотоси (ЎзТАГ).

УЛУҒ ВА ҚУДРАТЛИ

РУС ТИЛИНИ ПУХТА ЎРГАНАЙЛИК

Совет Иттифоқи — кўп миллатли давлат. Бепоён социалистик мамлакатимизда тенг ҳуқуқли юздан ортиқ миллат ва элат дўст ва инoқ бўлиб яшайди, меҳнат қилади. Уларнинг ўз она тиллари мавжуд. Ҳар бир тил ўзини ижод этган халқ учун муҳим алоқа-аралашув ва фикр алмашув воситаси бўлиб хизмат қилади. Чунки «Тил реал, амалий онгдир» (К. Маркс). У «кишиларнинг энг муҳим алоқа воситасидир» (В. И. Ленин).

Миллий тиллар орасида кўп халқлар, миллатлар учун алоқа воситаси ролини бажарувчи умумий тил — миллатлараро тиллар ҳам мавжуд. Бизнинг социалистик мамлакатимизда улуғ рус халқининг тили ана шундай миллатлараро — интернационал тилдир. КПСС Программасида таъкидланганидек, рус тили амалда СССРдаги барча халқларнинг миллатлараро алоқа ва ҳамкорлик қилишида умумий тил бўлиб қолди. Дарҳақиқат, ўзбеклар, тожиклар, қозоқлар, латишлар, туркманлар, қирғизлар, озарбайжонлар, арманлар, грузинлар ва бошқа миллатлар умумий тил — фақат рус тили орқали ўзаро алоқа қиладилар ва бир-бирларини тушунадилар.

Рус тилининг алоқа ва ҳамкорлик воситаси бўлишига доҳий В. И. Ленин 1914 йилда ғоявий асос солди. Машҳур рус ёзувчилари — Тургенев, Толстой, Добролюбов, Чернишевский бадиий асарларининг тили тимсолида рус тилининг «улуғ ва қудратли» эканлигини ифтихор билан таъкидлаб, «Россиядаги барча миллатларнинг мазлум синфлари ўртасида мумкин қадар мустаҳкам алоқа ва биродарона бирлик ўрнатилишини... хоҳлаймиз, — деб ёзган эди В. И. Ленин. — Шунинг учун ҳам биз Россиядаги ҳар бир кишининг улуғ рус тилини билиш имкониятига эга бўлишига тарафдормиз». Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабаси туфайли Совет тузумининг вужудга келиши ҳамда СССРнинг ташкил топиши муносабати билан бошқа республикалар қатори Ўрта Осиёдаги Совет республикаларида яшовчи рус бўлмаган халқларнинг ҳам рус тилини иккинчи она тили сифатида зўр ҳавас ва қизиқиш билан ўрганишлари учун қулай шароит яратилди. Натижада рус тили совет халқлари ўртасида интернационал тарбиянинг муҳим воситасига айланди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўрток Леонид Ильич Брежнев рус тилининг кўп миллатли Совет Иттифоқи оиласида одамларнинг янги тарихий бирлиги — совет халқи учун интернационал алоқа воситаси сифатида катта аҳамият ва эътибор касб этганини зўр ифтихор билан таъкидлаб ўтди. Ҳақиқатан ҳам «Рус тили, — деб таъкидлайди ўрток Л. И. Брежнев — ҳамма эътироф қилган жаҳон тилларидан бири бўлиб қолганлиги ҳаммамизни, албатта қувонтиради».

Демак, рус тили кўп миллатли Совет Иттифоқида миллатларнинг ўзаро тенг ҳуқуқлилиги ва ҳамжиҳатлиги шароитида миллатлараро тил ролини бажараётганлиги билан бир қаторда халқаро ҳамкорлик тобора кенгайиб бораётган шароитда у жаҳон тилларидан бири бўлиб қолди. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг турли йиғилишларида, халқаро сессия ва конференцияларда рус тили асосий расмий тиллардан биридир. Айниқса социалистик мамлакатлар халқлари рус тилини шавқ-завқ билан ўрганаётирлар. Бир қатор ривожланаётган давлатларда ҳамда айрим капиталистик мамлакатларда ҳам рус тилини қизиқиш билан ўрганмоқдалар.

Миллий Совет республикалари халқлари учун умумий, интернационал тил, халқаро миқёсда эса жаҳон тили сифатида катта эътиборга молик бўлган рус тили турли миллат ва элатларни бир-бирларига яқинлаштиради, уларни ленинизм таълимотидан, КПССнинг ленинча ички ва ташқи сиёсатидан тўғри хабардор қилади. Уларни интернационализм руҳида тарбиялашда муҳим роль ўйнайди.

Шунинг учун ҳам биз рус тилидан олган билим ва маълумотимиз билан кифояланиб қолмасдан, балки бу тилнинг бой луғат составини, грамматик қоидалари ҳамда орфография (имло) ва орфоэпия (тўғри талаффуз) қоида ва нормаларини тўлароқ ва пухтароқ ўрганиб, тегишли малака ҳосил қилиш учун мунтазам ўқиб, ўрганишимиз лозим. Бунда русча-ўзбекча луғат, рус тилининг изоҳли луғати, рус тилининг грамматикаси, орфография ва орфоэпиясига доир дарслик ва қўлланмалардан кунда баҳраманд бўлишга эътибор бериш яхши натижа беради.

Рус тилини ёш авлодга пухта ўргатиш учун миллий республикаларда, шу жумладан Ўзбекистонда ҳам қулай шароит яратилган: умумтаълим миллий мактабларида, олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ҳамда аспирантураларда белгиланган программа асосида рус тили ва адабиётидан изчил билим берилади. Ўрта мактабларда 1-синфдан бошлаб рус тили ўқитилади. Кейинги уч ўқув йилида миллий болалар боғчаларида ҳам рус тилини ўргатиш — оғзаки нутқ машғулотлари жорий қилинди. Рус тили турли босқичлардаги илм даргоҳларида бирин-кетин ва системали ўқитилиши эса болалар ва ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни она тили билан бир қаторда рус тилидан пухта саводхон қилишда муҳим роль ўйнаши шубҳасиздир.

Рус тили ва адабиёти ўқитувчилари тайёрлаш ва қайта тайёрлаш бўйича ҳам барча шароит муҳайё. Республика рус тили ва адабиёти институтида, педагогика институтларининг рус филологияси факультетларида олий маълумотли неча минглаб рус тили ўқитувчилари етишиб чиқмоқда. Рус тили ва адабиёти ўқитувчиларининг билим ва методик савияларини тобора кўтариш учун йил давомида қисқа муддатли махсус курслар, шунингдек «педагогик ўқишлар» мунтазам ўтказиб турилмоқда. Болалар боғчаларида турли миллат фарзандларига рус тили оғзаки нутқини ўргатувчи педагогларни махсус курсларда тайёрлаб чиқариш жорий қилинган. Бу тадбирлар партия ва ҳукуматимизнинг ёш авлод ҳақидаги оталарча ғамхўрлигининг яна бир ёрқин далилидир.

Коммунизм асосчилари — К. Маркс ва Ф. Энгельс рус тили ва уни ўрганишга ихлосманд бўлганлар. Улар рус тили «энг кучли ва энг бой жонли тиллардан биридир, — деб баҳо берганлар. — У ҳар томонлама ўрганишга сазовор бир тилдир». В. И. Ленин жозибали ва зўр эҳтирос билан сўзлаган қудратли рус тилини ана шундай эҳтирос билан ўрганиш давр талаби бўлиб қолди.

М. МИРЗАЕВ,
филология фанлари доктори, профессор.

ЕМ-ХАШАК ЖАМҒАРИШ ИЛҒОРЛАРИ

НАМАНГАН («Совет Ўзбекистони» мухбири). Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «1978 йилда ем-хашак етиштириш ва тайёрлашни анча кўпайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарорига амалий иш билан жавоб бераётган Наманган область чорвадорлари дастлабки довондан ошдилар. 16,8 минг гектар майдондаги бедапояларнинг ҳар гектаридан 53,3 центнердан пичан ўриб олинди. Беданинг биринчи ўримиданоқ мўлжалдагидан анча кўп — 87,4 минг тонна сенаж бостирилди ва 115 минг тонна хашак тайёрланди.

Областнинг Поп, Задарё, Наманган, Уйчи районлари колхоз, совхозларида ҳам чорва моллари озуқа базасини мустаҳкамлашга катта эътибор берилмоқда. Мазкур районларда 700 дан ортиқ ишчи кучи, 500 га яқин ўт ўриш, йиғиш ва пичан ғарамлаш механизмлари унумли ишлатилмоқда. Кунига бир неча ўн тоннадан ем-хашак ва пичан жамғарилаётир.

МАРРА— 65 ЦЕНТНЕР

Андижон область, Марҳамат районидаги Куйбишев номли колхоз миришкорлари 1886 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашяптилар. Улар бу юксак маррани эгаллаш учун об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгмоқдалар. Мурғак ғўзалар меҳр билан, ардоқлаб парвариш қилинмоқда.

Ғўза парваришида Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Саодатхон Мўйдинова раҳбарлик қилаётган комсомол-ёшлар бригадаси азаматлари пешқадамлик қилмоқдалар. Ҳозир ғўзага учинчи марта ишлов берилмоқда. Бригада миришкорларининг бу йилги марраси ҳосилдорликни 65 центнерга етказишдир. Бу, ўтган йилги кўрсаткичдан 2 центнер кўпдир.

Суратда: бригада бошлиғи Саодатхон Мўйдинова пахтазорда.

Р. Ашуров фотоси. (ЎзТАГ).

Қуваликлар ташаббуси қанот ёзмоқда

РЕЖАЛАР ВА ИМКОНИЯТЛАР

Хўжалигимизда чорвачилик юксалиб боряпти. Гўшт, сут ва тухум етиштириш йилдан йилга кўпаймоқда. Ўнинчи беш йилликнинг ўтган икки йилида сут, тухум тайёрлаш планлари ошириб бажарилди. Чорвачилик фойдали тармоққа айлантирилди.

Чорвадорларимиз 1978 йилни яхши бошладилар. Уларнинг мардона меҳнатлари туфайли ярим йиллик план топшириқлари барча кўрсаткичлари бўйича ошириб бажарилди. Жумладан, гўшт плани 120 процент, сут топшириш 105 процент, тухум топшириш 200 процент адо этилди. Сут таркибидаги мой кўпайтирилди. Ҳар бош сигир ҳисобига нормадагидан 120-130 килограмм кўп серқаймоқ сут соғиб олинди. Гўштга топширилган қорамолларнинг тирик вазни ўртача 350-400 килограммни ташкил этмоқда.

Чорвадорлар тўғрисида ғамхўрлик кун сайин кучайтирилмоқда. Колхозда чорвачилик комплекси қуриб битказилди. Фермаларда ишлаётган кишилар учун қулай шароитлар яратилмоқда. Бу йил колхозда зотли сигирлар тайёрланадиган пункт очилиб, бу ерда бир неча юз бош зотли бузоқлар боқувга қўйилди.

Правление ва партия ташкилоти ички имкониятларни ҳисоблаб чиқиб, қуваликлар ташаббуси асосида чорвачиликни янада ривожлантириш мумкин деган хулосага келди. 1980 йилга бориб гўшт, сут, тухум ва бошқа чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни икки баравар кўпайтиришга қарор қилдик. Қароримиз қатъий, ҳаммаси пухта ҳисоб-китобдан чиқарилган. Гўшт етиштиришни кўпайтиришнинг муҳим йўли бўрдоқичиликни ривожлантиришдир. Ҳар бош қорамол ўртача 420-450 килограмм тош босгандагина гўштга топширишни қоида қилиб қўйдик.

Озуқа базасининг мустаҳкамланиши чорвачиликни ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнайди. Чорва моллар озуқа базаси қанчалик мустаҳкам бўлса, унинг маҳсулдорлиги шунча ортади. Колхозимизда чорва молларни ширали ва дағал озуқа билан таъминлаш кейинги йилларда анча яхшиланди. Ўтган йили 4500 тонна озуқа тайёрланган эди. Бу йил 6500 тонна, 1980 йилга бориб 8 минг тонна озуқа тайёрлаймиз.

Бу йил 110 гектар ерда дон учун маккажўхори, 50 гектар ерда силос ва кўкпоя учун маккажўхори, 100 гектар ерда бошоқли экин ўстиряпмиз. Ўтган йили ҳар гектар майдондан 70 центнердан кўпроқ маккажўхори дони, 38 центнердан бошоқли дон ҳосили олгандик. Бу йил маккажўхори дони етиштиришни 100 центнерга, бошоқли экинлар ҳосилдорлигини 45 центнерга етказиш учун курашяпмиз. Ғалла ўрим-йиғимини тамомлаш арафасида турибмиз. Маккажўхорига учинчи комплекс ишлов берилиб бўлинди. Икки марта сувга қондирдик. Қўшимча озиқлантиришни ҳам бошлаб юбордик.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг «1978 йилда ем-хашак етиштириш ва тайёрлашни анча кўпайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори асосида катта режалар белгилаб олдик. Бу йил колхозимизда озуқа базаси янада мустаҳкамланади. Витаминли ўт талқони, силос бостириш кўпайтирилади. Минг тонна табиий пичан, 1500 тонна сенаж, 2 минг тонна силос, 500 тонна беда пичани тайёрлаш учун қизғин кураш кетяпти.

Колхозимиз деҳқонлари ўнинчи беш йилликнинг зарбдор йилида пахта етиштиришни янада кўпайтириш билан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг муҳим тармоғи бўлган чорвачиликни янада юксалтириш учун бутун чораларни кўрмоқдалар. Биз уларнинг яхши ишлашлари учун барча шароитларни яратиб бермоқдамиз. Чорва фермалари ходимлари ва ем-хашак жамғарувчилар ўртасида социалистик мусобақа байроғини ҳар қачонгидан баланд кўтармоқдамиз. Бир йилда икки-уч йиллик хашак жамғариш учун курашни янада авж олдиряпмиз. Мусобақа шартларининг бажарилишини назорат қилиб боряпмиз. Булар ўзининг яхши самараларини бермоқда.

Абдузоир **АБДУҚОДИРОВ,**
Қоракўл районидаги «Бухоро» колхози раиси.

ЮҚОРИ ҲОСИЛ ОМИЛИ

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Пахта экиладиган районлардаги кўпчилик колхоз ва совхозларда эски бедапоялар кеч кузда, айрим хўжаликларда эса баҳорда ҳайдалиб, чигит экилади. Бундан кузатилган мақсад беда илдизининг чириш даврини имкони борича чўзиш ва беданинг пахта ҳосилдорлигига таъсири муддатини бир неча йил узайтиришдан иборат. Лекин иқлими иссиқ, совуқ кунлар кам бўладиган ва суғориладиган ерларда деҳқончилик қилинадиган Ўрта Осиё шароитида бедапоя ҳозирги зайлда ҳайдалганида беданинг илдизи ҳамда танасининг қолдиғи тез чирийди ва орадан бир йил ўтгач, ҳеч нарса қолмайди.

Тажриба шуни кўрсатадики, кузда ҳайдалган беданинг илдизи баҳорда чигит экиладиган ва ғўза дастлаб ривожланадиган вақтда оммавий равишда чирий бошлайди. Натижада тупроқда кўп миқдорда аммиак ва заҳарли моддалар тўпланади. Бу экилган чигитнинг униб чиқишига ва ёш ғўза ниҳолларининг ривожланишига зарарли таъсир қилади. Бундан ташқари, экилган чигитнинг бир қисми беда илдизининг устига тушиб, тупроққа кўмилмай қолиши ва униб чиқмаслиги сабабли кўчат сийрак бўлиб қолади. Кузда ҳайдалган беда баҳорда тез ва кучли равишда ўсиб, ёш ғўза ниҳолларини кўмиб ҳамда эзиб қўяди. Оқибатда ғўзанинг ўсиши ва ривожланиши кейинга сурилади. Ўсган бедани йўқотиш учун эса кўп миқдорда меҳнат ва маблағ сарфлашга тўғри келади.

Баҳорда чигит экадиган сеялкалар яхши ишлашини таъминлаш мақсадида ҳайдалган беданинг тупроққа кўмилмай қолган йирик илдизларини териб олишга тўғри келади. Ваҳолонки, ана шу беда илдизлари тупроқнинг унумдорлигини оширишга хизмат қилиши керак. Оқибатда бедапоя кузда ҳайдалганидан сўнг унинг самарадорлиги анча камаяди, пахтанинг ҳосилдорлиги пахта-беда алмашлаб экишдан кутилган даражада ошмайди.

Бедапояларни ҳайдаш усулини такомиллаштириш зарур. Беда илдизининг юқори қисмини кесиб, пастки қисмидан ажратиш ва уни тупроқнинг остки қатламига тушириб, ўсишига йўл қўймаслик керак. Бунда ҳам беда илдизининг чириши натижасида тупроқда кўп миқдорда аммиак ва заҳарли моддалар тўпланади ҳамда у ёш ғўзага зарарли таъсир қилади. Шу туфайли ҳайдалган бедапоядан энг кўп иқтисодий самара кўриш учун уни кузда эмас, балки ёзда беда икки-уч марта ўриб олингандан кейин ҳайдаб, ўрнига дарҳол силос ёки дон учун маккажўхори, оқ жўхори, судан ўти ва бошқа серҳосил озуқа экинлари экиш зарур.

Бедапоя ёзда ҳайдалиб, ўрнига маккажўхори ёки бошқа озуқа экини экилганида беданинг илдизи ва поясининг қолдиғи ҳамда уларнинг чириндиси бу экинларга ғўзага кўрсатгандай зарар кўрсатмайди. Ҳайдалган беда ўсиб чиққанда ҳам маккажўхори ва бошқа экинларга зарар етказмайди, чунки ёзда экилган бу экинлар бедадан кўра тезроқ ўсади ва кўмилиб ёки эзилиб қолмайди. Шу нарса муҳимки, бедапоя ёзда ҳайдалганда беда илдизининг чириши ва гумусга айланиши асосан маккажўхори, оқ жўхори ва бошқа озуқа экинларининг ўсиш даврига тўғри келади.

Демак, ҳайдалган беданинг баҳорда ўсишига, беда илдизи ва танаси қолдиғининг чириндиси экилган чигит ҳамда янги униб чиққан ғўзага зарарли таъсир қилишига тўла барҳам берилади. Чигитнинг бир текис соғлом униб чиқиши ва шундан кейинги даврда ғўзанинг нормал ўсиб, ривожланиши учун қулай шароит вужудга келади. Бу кам меҳнат ва маблағ сарфлаган ҳолда пахтадан мўл ҳосил олиш имконини беради.

Айрим мутахассислар бедапоя ёзда ҳайдалганида тупроқда органик моддалар (гумус) ва азот бирмунча кам тўпланади, бинобарин тупроқнинг унумдорлиги етарли даражада тикланмайди ва ошмайди, дейишади. Бундай хавфсирашга ўрин йўқ, чунки тупроқда органик моддалар ва азот бир оз кам тўпланганининг ўрнини бузилган беда ўрнига экилган озуқа экинлари илдизи ва танасининг қолдиғи чириши натижасида ҳосил бўладиган органик моддалар ва азот, ана шу экинларни озиқлантириш учун солинган гўнг ҳисобига ортиғи билан қоплаш мумкин.

Ёзда ҳайдалган беданинг ўрнига маккажўхори экилганида беда ва маккажўхорининг илдиз системалари тупроқда ёнғиз беданинг илдиз системасига нисбатан қулайроқ шароит вужудга келтиради. Беда ва маккажўхори илдизларининг бирга қўшилиши микробиология жараёнларининг юксак даражада бўлишига, озуқа элементлари мўл-кўл бўлишига ёрдамлашади. Бу эса ғўзанинг озиқланишини яхшилайди. Физиологик текширишлар шуни аниқ-равшан кўрсатдики, бедапоя ёзда ҳайдалиб, ўрнига маккажўхори экилганида ғўза азот ва фосфордан етти йил мобайнида бедапоя кузда ҳайдалганига нисбатан кўпроқ баҳраманд бўлади. Натижада пахтанинг ҳосилдорлиги ошади. Масалан, пахта-беда 3х7 схемаси бўйича алмашлаб экилганида бедапоя ёзда ҳайдалиб, дарҳол маккажўхори ва келгуси йил баҳордан бошлаб етти йил мобайнида чигит экилди. Бунда пахтанинг ҳосилдорлиги бедапоя кузда ҳайдалиб, ўрнига баҳорда чигит экилганига нисбатан гектар бошига ўрта ҳисобда 1,8 центнер зиёд бўлди.

Бедапояни ёзда ҳайдаб, маккажўхори экишнинг бедапояни кузда ҳайдашга нисбатан устунлиги чорвачилик учун озуқа етиштиришни бирмунча кўпайтиришдан иборат. Маълумки, беда учинчи йилдан бошлаб ўз-ўзидан сийраклаша бошлайди. Уни бегона ўтлар босади. Бу даврда фақат беданинг дастлабки икки-уч ўрими яхши ҳосил бериб, шундан кейинги ўримларда, агар беда яхши парвариш қилинса, гектаридан 60-70 центнер пичан ёки 3000-3500 озуқа бирлиги олиш мумкин. Агар кейинги икки-уч ўримда олинадиган ҳосилнинг баҳридан ўтиб, уч йиллик бедани ёзнинг биринчи ярмида икки-уч марта ўриб олгандан кейин ҳайдаб, дарҳол маккажўхори экилса, у кузги совуқлар бошлангунча тўла пишиб улгуради. Натижада ҳар гектар ердан 500-600 центнер думбул сўтали силосбоп кўкпоя ёки 60-80 центнер соф дон ва 200-300 центнер қуруқ поя олиш мумкин бўлади. Бу 10-16 минг озуқа бирлигига тенг бўлиб, уч йиллик беданинг сўнгги ўримларидан олинадиган озуқа миқдорига нисбатан уч-беш баравар кўпдир.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг маълумотларига кўра, 1977 йили республика колхоз ва совхозларида 7500 гектар бедапоя ёзда ҳайдалиб, маккажўхори ва оқжўхори экилган. Бу усул айниқса Наманган, Фарғона ва Хоразм областларидаги хўжаликларда кенг қўлланилмоқда.

Ўзбекистонда ҳар йили 150 минг гектарга яқин эски бедапоя ҳайдалади. Кўпчилик хўжаликлар пахта-беда алмашлаб экишни ўзлаштиришлари муносабати билан ҳайдаладиган бедапоялар майдони йил сайин ошиб боради. Агар бу майдонда эски бедапояларни кузда эмас балки ёзда ҳайдаб, маккажўхори ва бошқа серҳосил озуқабоп экинлар экишга ўтилса, тупроқнинг унумдорлигига зарар етказмаган ҳолда, чорвачилик учун озуқа етиштиришни анча кўпайтириш мумкин.

Уч йиллик бедапояларни ёзда ҳайдаш тавсия этилади. Бунда беданинг туриш муддати икки ярим йилни ташкил этади. Бу даврда тупроқнинг унумдорлигини тиклаш ва ошириш учун етарли миқдорда гумус ҳамда биологик азот тўплаш мумкин. Шу нарса аниқланганки, тупроқда гумус ва азотнинг тўпланиши фақат беданинг қанча туришига эмас, балки унинг ҳосилдорлиги қандай юқори бўлишига боғлиқдир. Беданинг ҳосили қанча мўл бўлса, тупроқда ҳам гумус ва азот шунча кўп тўпланади. Тажриба шуни кўрсатадики, баҳорда йиллик норманинг юз проценти миқдорида, яъни гектарига 150-200 килограммдан фосфорли ва 50-60 килограммдан азотли ўғитлар солган ҳолда, кузда ёки эрта баҳорда сифатли бороналаб (чизеллаб) ва ўримлар орасида икки марта қондириб суғориб, ўз вақтида сифатли парвариш қилинган, гуллай бошлаганда вақтни ўтказмай ўрилган беданинг ҳосили жуда юқори бўлади. Унинг гектаридан биринчи йили арпа ёки бошқа экинларга қўшиб экилганда 50-70 центнердан, иккинчи йили 220-250 центнердан, учинчи йилнинг бедапояни ёзда ҳайдашгача бўлган биринчи ярмида 130-150 центнердан пичан олиш мумкин.

Беданинг ҳосили бу даражада юқори бўлганида у ўзининг туриш даврида бир гектар ердаги тупроқнинг бир метрлик қатламида 90-100 тоннагача гумус ва 3000-3500 килограмм азот ҳосил қилиши мумкин. Бундан кўриниб турибдики, беда фақат оқсил-витаминли экин бўлиб қолмай, балки тупроқнинг унумдорлигини юксак даражада оширадиган, худди химия саноати каби жуда кўп миқдорда табиий азот ўғитлари ҳосил қиладиган экин ҳамдир. Беданинг бу хусусиятидан чорвачилик учун оқсил-витаминли озуқа етиштиришни кўпайтириш ва тупроқнинг унумдорлигини ошириш мақсадида фойдаланиш лозим.

Бедапояларни ёзда шундай муддатда ҳайдаш керакки, токи экилган маккажўхори ёки оқжўхори ёзнинг қолган даврида думбул сўтали ёки тўла пишиб етилган дон сифатидаги мўл ҳосил тўплашга улгурсин, судан ўтини эса тўла икки марта ўриб олиш мумкин бўлсин. Бунда бедани ҳайдаш олдидан жанубий районларда уч марта, бошқа жойларда эса икки марта ўриб олиш керак. Илмий ва ишлаб чиқариш тажрибалари шуни кўрсатдики, асосий пахта экувчи районларда дон учун экилган маккажўхори ҳосили тўла пишиши учун бедапояни ҳайдаш ва маккажўхори экишни 10-12 июнь ўртасида, думбул ва думбул сўтали силосбоп кўкпоя олиш учун июнь ойининг охирида амалга ошириш керак. Жанубий районларда бедапояни ҳайдаш ва дон учун маккажўхорини июль ойининг боши ва силос учун маккажўхорини июль ойининг ўртасида экиш тавсия этилади. Бедапояни ёзда ҳайдаш ва маккажўхори ҳамда бошқа экинлар экиш муддатини, тўпланган тажриба ва экиладиган навнинг вегетация даврини ҳисобга олган ҳолда жойнинг конкрет шароитига қараб белгилаш керак.

Маккажўхори ва оқжўхорининг силосбоп кўкпоясини оқсилга бойитиш мақсадида уларни вига, соя, мош каби дуккакли донли экинларга аралаштириб экиш даркор. Бедапояларни ёзда ҳайдаш ва маккажўхори ҳамда оқжўхорини дуккакли донли экинларга қўшиб экишни юксак самарали усул сифатида пахта экувчи районларнинг колхоз ва совхозларида кенг қўлланиш зарур.

М. МУҲАММАДЖОНОВ,
В. И. Ленин номли Бутуниттифоқ қишлоқ хўжалик фанлари академияси Ўрта Осиё бўлими раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг академиги.

ПЛАНЕТАМИЗДА

СОЦИАЛИЗМ МЕРИДИАНЛАРИДА

БИРГАЛИКДА ЎТКАЗИЛГАН ЭКСПЕДИЦИЯ

Тадқиқотчи «Дмитрий Менделеев» кемасида Совет — Польша қўшма океаншунослик экспедиция ўз ишини тамомлади. Бу экспедицияда Польша Фанлар академияси экология институти биолог олимларининг бир группаси қатнашди. Улар совет олимлари билан биргаликда балиқлар, денгиздаги бошқа организмлар ривожининг илк босқичларини ўргандилар, шунингдек биоэнергетик тадқиқотлар ўтказдилар.

Экспедиция иши давомида Тинч океанда балиқлар тўпланадиган жойлар ўрганиб чиқилди. Перу ва Калифорния соҳиллари районида, шунингдек Африканинг ғарбий соҳиллари яқинида планктон кўп бўлган сув акваторияларй борлиги аниқланди.

«Дмитрий Менделеев» кемасида ўтказилган экспедиция илгари «Академик Курчатов» илмий тадқиқот кемасида биргаликда бошланган текширишларнинг давомидир. Яқин йиллар ичида Куриль — Камчатка рейсини ўтказиш планлаштирилмоқда.

МАҲСУЛОТ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ ОРТИБ БОРЯПТИ

Чехословакия Коммунистик партияси XV съездининг қарорларига мувофиқ социалистик Чехословакияда шу олтинчи беш йилликда енгил саноатнинг ўн иккита йирик корхонаси қурилади. Булар орасида мебель, шиша ва керамика буюмлари ишлаб чиқарадиган янги фабрикалар ва трикотаж фабрикалари бор. Бу корхоналар қуриб битказилгандан кейин шу соҳадаги ишлаб чиқариш ҳажмини 25 процент кўпайтириш имконияти туғилади. «Чехословакияда ишлаб чиқарилди» маркали кенг истеъмол моллари СССРга ва бошқа социалистик давлатларга анча кўп экспорт қилинади. 1980 йилга бориб бу экспорт бир ярим баравар ортади.

МУСОБАҚА ПЕШҚАДАМЛАРИ

Карл-Маркс-Штадтдаги Фриц Геккерт номли машинасозлик комбинатининг ишчилари шу йилнинг беш ойлик планини юксак кўрсаткичлар билан бажардилар. Республика машинасозлик саноатининг ана шу пешқадам корхонасида план топшириқлари ошириб бажарилди, қўшимча равишда маҳсулот ишлаб чиқарилди, меҳнат унумдорлиги ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 14 процентдан зиёд ошди.

Бу комбинат маҳсулотнинг сифатини ошириш, материалларни, энергия ва хом ашёни тежашга қаратилган кўпгина ташаббусларни бошлаб берган корхона сифатида бутун республикада ном чиқарди.

Яқинда ГДР ташкил топган куннинг 30 йиллиги нишонланади. Коммунистларнинг фаолияти ана шу кун шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақада комбинатнинг юксак кўрсаткичларга эришуви учун жуда катта ёрдам бермоқда. Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг яқинда қабул қилинган қарорида ГБСПнинг Фриц Геккерт номли комбинатдаги партия ташкилотининг ишига юксак баҳо берилди.

ТАРАҚҚИЕТ ИШИГА ҚЎШИЛГАН ҲИССА

Софиядаги ихтирочилик ва рационализация институтининг 30 йиллиги Болгарияда техника ижодкорлиги йўлидаги уюшган ҳаракат юбилейи сифатида ҳам нишонланади.

Новаторлик мутахассислар ўртасида оммавий ҳаракатга айланди. Ҳозирги вақтда инженерларнинг 30 процентидан кўпроғи ва техникларнинг 25 проценти ихтирочи ва рационализаторлардир. Мамлакатда 1.800 дан зиёд техника тўгараги, жамоатчилик асосида ташкил этилган рационализаторлик бюролари ишлаб турибди. Болгарияда илмий-техника иттифоқларининг ёрдами билан рационализаторлар коллективлари вужудга келтирилмоқда. Бу коллективлар асосан ишлаб чиқариш фондларини реконструкция ва модернизация қилиш проблемалари устида иш олиб бормоқдалар.

1977 йилда 38 мингдан зиёд рационализаторлик таклифлари амалга оширилганлиги натижасида халқ хўжалиги қарийб 300 миллион левни тежади.

(ТАСС).

ҚАШШОҚЛИК ВА ОЧЛИК

«Багдадобсервер» газетаси қуйидагиларни ёзади: мисрликлар ҳозирги режим ўтказаётган «очиқ эшик» сиёсати мамлакат олдида турган проблемаларни ҳал этишга қодир эмаслигига тобора кўпроқ ишонч ҳосил қилмоқдалар.

1977 йилда, деб давом этади газета, Мисрнинг чет мамлакатлардан қарзи 12 миллиард долларга етди. Бунга кўп жиҳатдан шу нарса сабаб бўлдики, Ғарбдан олинган кредитларнинг асосий қисми жуда юқори процентли (15-18 процент) қисқа муддатли қарзлар эди. Шундай процентларни тез тўлаш зарурати Мисрни янгидан-янги қарзлар олишга мажбур этади, натижада мамлакат қарз ботқоғига ботиб қолади. Мисрда вужудга келган йирик буржуазия синфи миллион-миллион фойда олмоқда, ваҳолонки, бундай иқтисодий сиёсат оқибатининг асосий машаққатлари меҳнаткашлар оммаси гарданига тушмоқда.

Мисрдаги минимал иш ҳақи ойига 12 фунтга боради, бу эса яшаш учун кифоя қилади деб расмий суратда белгиланган минимумга қараганда бир ярим баравар кам, нарх-навонинг тўхтовсиз ўсиб бораётганлиги эса Миср меҳнаткашларининг оғир аҳволини баттар мушкуллаштирмоқда. Ҳукуматнинг аҳоли меҳнаткаш оммасининг аҳволини яхшилаш учун чоралар кўрамиз, деган ваъдалари оғиздагина қолиб кетмоқда.

«Очиқ эшик» сиёсати, деб хулоса қилади газета, аслида мамлакатда капитализмни қайта тиклашга қаратилгандир. Эндиликда кичик бир тўда бойлар турмушнинг ҳамма неъматларидан ҳузур қилаётган бир пайтда, меҳнаткаш халқ эса очлик ва қашшоқликдан азоб чекмоқда. (ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

МАХФИЙЛИК ВАЗИЯТИДА

● **НЬЮ-ЙОРК.** АҚШда Канаверал бурунида ҳарбий сунъий йўлдош учирилди. Америка информация агентликлари бу йўлдош ҳатто ҳарбий йўлдошлар учун ҳам одатдан ташқари ғоят махфийлик шароитида учирилганлигини таъкидлайди.

АҚШ ҳарбий-ҳаво кучларининг расмий вакили йўлдош «Титан-3с» ракетаси ёрдамида учирилганлигини маълум қилди холос. Бу — Америка ҳарбий-ҳаво кучлари аслаҳахонасида мавжуд бўлган ва қуввати жиҳатидан иккинчи ўринда турган ракетадир. Бу ракета 10 тоннага қадар вазндаги объектларни орбитага чиқариб қўя олади.

Маҳаллий кузатувчиларнинг тахмин қилиб айтишларича, бу — махфий учиришлар туркумидан навбатдагиси бўлса керак. Бундай учиришлар, эҳтимол, орбитада Ернинг сунъий йўлдошларини яксон қилиш учун мўлжалланган ва «противоспутник» деб аталмиш йўлдошларини синаш учун ўтказилаётган бўлса керак.

МОНОПОЛИЯЛАРНИНГ ГУМАШТАЛАРИ

● **КАРАКАС.** Венесуэла информация ва туризм министри Селестино Армас ҳукумат номидан гапириб, бундай деди: Американинг Ассошиэйтед Пресс ва Юнайтед Пресс интернейшнл информация агентликлари Венесуэладаги ҳақиқий аҳволни бузиб кўрсатадиган хабарларни тарқатмоқда, республиканинг ички ишларига аралашмоқда. Министр, жумладан, Америка информация агентликлари мамлакат экономикасининг негизи бўлмиш нефть саноатини национализация қилиш жараёни тўғрисида ғаразгўйлик билан хабар қилмоқда, деб уқтирди.

Венесуэла президенти Карлос Андрес Перес чет эл мухбирлари билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: ривожланаётган бошқа мамлакатлар билан, нефть экспорт қилувчи мамлакатлар ташкилоти билан бирдам бўлган Венесуэла давлатининг позицияси кўп миллатли монополияларнинг ғашига тегмоқда. Ҳар хил уйдирма хабарлар ана шу монополиялар манфаатларини кўзлаб тарқатилмоқда.

(ТАСС).

ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИК

СССРнинг БМТ ҳузуридаги доимий ваколатхонаси бевосита совет ваколатхонаси рўпарасида иғвогарлик мақсадида намойишлар давом этаётганлиги муносабати билан АҚШнинг БМТ ҳузуридаги миссиясига қатъий норозилик билдирди. Норозилик мактубида иғвогарлик мақсадида уюштирилган бундай йиғинлар совет ваколатхонасининг нормал ишлашига халақит беради, шунингдек, «ажнабий мансабдор шахсларни ва АҚШнинг расмий меҳмонларини муҳофаза қилиш тўғрисида»ги федерал қонунни қўпол равишда бузишдан иборат эканлиги уқтириб ўтилади.

Мактубда яна бундай дейилади: 1978 йил 6 июнь куни СССР ваколатхонаси биносига кираверишда бир группа безори унсурлар томонидан Америка маъмурларининг очиқдан-очиқ йўл қўйиб берганлиги туфайли иғвогарлик-пропаганда мақсадида навбатдаги ярамас ҳаракат уюштирилди. Бунда гап АҚШ аҳолиси ўртасида Совет Иттифоқига нисбатан душманчилик кайфиятларини кучайтириш мақсадидаги кампания тўғрисида бормоқда.

Мана шуларнинг ҳаммаси СССРнинг БМТ ҳузуридаги ваколатхонасига мазкур иғвогарлик ҳаракатини АҚШнинг муайян доиралари уюштираётган ёки далда бераётган антисовет тадбирлар занжиридаги бир бўғин, деб таърифлаш имкониятини беради.

СССР ваколатхонасига кириш йўлини тўсишга, шу бинода истиқомат қилувчи ходимлар ва уларнинг оила аъзоларини ташвишга солишга, БМТ ҳузуридаги совет ваколатхонасининг нормал иш кўришига халақит беришга йўл қўйган полиция маъмурларининг хатти-ҳаракатлари диққатни ўзига жалб этади. Улар АҚШнинг ажнабий дипломатия ваколатхоналарига яқин жойларда пикет қўйиш ёки бошқа намойишлар ўтказишни тақиқловчи федерал қонунини буздилар.

СССРнинг БМТ ҳузуридаги ваколатхонаси бунга қарши қатъий норозилик билдиради ва бундай иғвогарлик ҳаракатларининг такрорланишига йўл қўймаслик учун барча зарур чораларни кўришни қаттиқ талаб қилади.

(ТАСС).

ЛЕКТОРЛАР ДАЛА КЕЗАДИ

Андижон область қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари 1978 йилда она-Ватан хирмонига 620 минг тонналик «оқ олтин»и билан ҳисса қўшиш мажбуриятини олганлар. Ваъдага вафо қилиш учун курашда идеология фронти ходимлари ҳам муносиб ҳисса қўшаётирлар.

Область партия комитети «Билим» жамиятининг область ташкилотлари билан ҳамкорликда дала меҳнаткашларига партия ва ҳукуматимизнинг қарорларини пропаганда қилишни янада кучайтириш мақсадида лекторлар отрядларини сафарбар этди. Агит-пропаганда группаларига уюшган олимлар, ижтимоий фанлар бўйича ўқитувчилар, меҳнат ветеранлари, партия ва комсомол ходимлари областнинг колхоз ва совхозларига, саноат корхоналари ва қурилиш ташкилотларига чиқиб кетишди.

Улар белгиланган тематик план асосида Андижон, Избоскан, Жалолқудуқ, Пахтаобод, Марҳамат, Советобод, Шаҳрихон, Охунбобоев районларида бўлиб 400 дан ошиқроқ лекция ўқишди.

Лектор-пропагандистлардан Ғ. Абдуллаев, М. Жўрабоев, М. Бурнашев, Т. Имомов, С. Аҳмедов, М. Аҳмедов, Н. Жамолиддиновлар бу ишда айниқса фаол қатнашмоқдалар.

Ўзбекистон ССРнинг янги Конституцияси, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Сибирь ва Узоқ Шарқ районларига қилган сафари якунлари, ВЛКСМ XVIII съездида сўзлаган нутқи, ГФРга қилган сафари ҳақида ҳамда унинг «Кичик ер» ва «Тикланиш» асарлари ҳақидаги мазмунли лекциялар меҳнаткашларни ғоят мамнун этди.

Шунингдек, қишлоқ хўжалик экинларидан бу йил янада мўл ҳосил етиштиришни таъминлашга қаратилган лекциялари ҳам меҳнаткашларни янги зафарларга руҳлантирмоқда.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

ДЕМОКРАТИК АФҒОНИСТОН ҲУКУМАТИНИНГ СИЁСАТИ

ҚОБУЛ. (ТАСС). Афғонистон Демократик Республикаси Бош министрининг ўринбосари ва ташқи ишлар министри Ҳафизулло Амин БМТ Бош Ассамблеясининг қуролсизланишга бағишланган махсус сессиясида қатнашмоқда. У Бахтар агентлиги мухбири билан суҳбат қилди.

Амин дўст мамлакатлар делегацияларининг бошлиқлари ва аъзолари Афғонистондаги апрель революциясига ривожланаётган мамлакатлар халқларининг реакцияга, жаҳолатга қарши, империализм малайларига қарши курашда эришган муҳим муваффақияти деб баҳо берганликларини уқтириб ўтди.

Ҳ. Амин ўз ҳукуматининг режаларига тўхталиб, муҳим иқтисодий лойиҳалар тузилганлигини, Афғонистон Демократик Республикаси Революцион кенгашининг резолюциясига мувофиқ ер ислоҳотини ўтказиш, деҳқонларнинг кооператив ҳаракатини ривожлантириш мўлжалланаётганлигини таъкидлади.

Ҳ. Амин ташқи сиёсат проблемаларига тўхталиб, совет—афғон муносабатларига юксак баҳо берди. Афғонистон билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстлик, деди у, сиёсий шартларга боғлиқ бўлмаган ҳамкорликка асослангандир. Бу дўстлик социал-иқтисодий системалари турлича бўлган мамлакатлар ўртасидаги муносабатлар учун намуна бўлиб қолди

Ҳ. Амин суҳбатининг охирида бундай деди: апрель революциясидан кузатилган мақсад эксплуататор синфларни тугатишдан ва ҳокимиятни меҳнаткаш халқ қўлига топширишдан иборат. Бу империализм билан боғлиқ доираларнинг пропаганда аппарати исбот қилишга уринаётганидек, давлат тўнтариши эмас, балки илмий ва социал маънодаги революция эди. Апрель революцияси ташқаридан бирон бир ёрдамсиз амалга оширилди. АДР ҳамма билан ҳамкорлик қилишга интилади, бирон бир сиёсий шарт қўйилмаган ҳолда экономика соҳасида ҳам, шунингдек бошқа соҳаларда ҳам берилган ҳар қандай ёрдамни самимий қабул қилади.

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг химия институтидаги полимерларнинг химёвий модификацияси лабораторияси. Ижодкор илмий ходимлар коллективи полимерларнинг химиявий реакциялар вақтида стабилизаторлик ва катализаторлик хоссаларга эга бўлган моддаларга айланиши устида кенг кўламда тадқиқот олиб бормоқдалар. Суратда: лабораториянинг кичик илмий ходими Манзура Раҳматуллаева иш устида. И. Глауберзон фотоси.

ХАЛҚ АМАЛИЙ САНЪАТИ НАМОЯНДАЛАРИ

НАҚШГА КЎЧГАН ҚАЛБ

Уста Маҳмудга наққошлик ота касб. У устози, яъни отаси Усмон Икромовнинг анъанавий бой тажрибасига суянган ҳолда бутун иқтидори ва талантини шу соҳага бағишлади. Бугунги кунда республикамиз пойтахтининг кўрки бўлган аксарият гўзал биноларнинг безагида моҳир наққош Маҳмуд Усмонов кўлининг муборак излари бор.

Алишер Навоий номидаги Ўзбек Давлат академик Катта опера ва балет театри қурилган кезлари бинонинг бадиий безагини ишлаш учун республикадаги барча областлардан халқ усталари чақирилди. Бу ишга жалб этилган уста Усмон ўғли Маҳмуд билан биргаликда кўпгина ажойиб нақшлар ишлади. Уларнинг моҳир қўллари билан бунёд бўлган ганч гулларнинг жозибаси ва гўзаллиги ўзгача эди. Иш жараёнида уста Усмон ўғлидан ғоят хурсанд бўлди. Чунки, у отасидан ўрганган нақшларни такрорлаш билан бир қаторда янги формадаги безакларни топишга ҳаракат қиларди. Маҳмуд топган безаклар такрорланмас нафосат касб этарди. Шу боисдан ҳам у отасининг таклифи билан мустақил ишлай бошлади. Тез орада Маҳмуд Усмонов республикамиз монументаль-декоратив санъатининг кўзга кўринган намояндаси бўлиб танилди.

Маълумки, 1966 йил 26 апрель тонг отарида Тошкентда даҳшатли воқеа юз берди. Зилзила туфайли кўпгина иморатлар вайрон бўлди. Халқимиз қардошларимиз ёрдамида янги Тошкент шаҳрини қуришга киришди. Улкан бинолар қад кўтара бошлади. Маҳмуд Усмонов ана шу биноларга нақшин сайқал берди. Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг янги биносидаги икки залнинг ганч ўймакорлик безаги Маҳмуд акага топширилди. У 22 кишидан иборат бригадаси билан умумий ҳажми 517 квадрат метрни ташкил этган кўш зални юксак дид ва маҳорат билан безади, ажойиб нақшлар ўйди.

1967—1968 йилларда Маҳмуд аканинг қўли-қўлига тегмади. У Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитети биноси, Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат Академик драма театрининг янги биноси, Навоий номидаги Давлат адабиёт музейи, Ўзбекистон Қишлоқ хўжалиги министрлигининг мажлислар зали, «Баҳор» концерт залининг саҳнаси, Самарқанд, Ульяновск, Сочи шаҳарларидаги йирик биноларнинг ўйма нақшини ишлашда фаол қатнашди.

1969—1970 йилларда Маҳмуд Усмоновнинг ижодий изланишлари янада баракали бўлди. У В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиали биносига безак беришда зўр маҳорат кўрсатди. Самарқанднинг 2500 йиллиги муносабати билан қадимий шаҳарда қурилган янги аэропорт, Тошкентдаги Ленин бульварининг Марказий архитектура комплексига кирувчи кафе, чойхоналарнинг ганчли ўйма нақшларини яратишда ҳам фаол хизмат қилди, кишилар ҳавасини келтирадиган чиройли безаклар кашф этди.

— Мен деворларга фақат Тошкент нақшларини чизиш билан қаноатланмайман. — дейди уста Маҳмуд. — Навоий театрини бадиий безаш чоғида Бухоро, Хева, Фарғона ўймакорлик нақшларини ҳам ўзлаштириб олдим. Ҳозир барча ишларимда ушбу услубларни кенг қўллаяпман.

Маҳмуд Усмоновнинг ўринбосарлар тайёрлашдаги хизмати ҳам диққатга сазовор. У йигирма йилдан ортиқроқ В. И. Ленин номли пионерлар саройида ганч ўймакорлик тўгарагини бошқариб, ўқувчиларга ўз ҳунарини ўргатди. Етти йил П. Беньков номли рассомлик билим юртида наққошлик санъатидан дарс берди. У моҳир педагог сифатида ўқувчиларни ўз касбига муҳаббат билан қарашга ўргатди. Натижада анъанавий орнаменталь санъатни ва Усмонов услубини эгаллаб олган қанчадан-қанча шогирдлар етишиб чиқди. Улар орасида устанинг ўғиллари Мирзоҳид Мирвоҳид ва Мурод Усмоновлар. Т. Шарипов, О. Файзуллаев, Т. Аҳмедов ва бошқалар бор. Бугунги кунда 40 дан ошиқ ёш уста Тошкент ганч ўймакорлик нақшини пухта ўзлаштириш борасида тинимсиз меҳнат қилмоқда. Ўз устозларидан сабоқ олмоқда.

Ўзбекистон ССР халқ рассоми Маҳмуд Усмоновнинг хизмати партия ва ҳукуматимиз томонидан муносиб тақдирланмоқда. У 1975 йилда «СССР Давлат мукофоти лауреати» деган юксак унвонга мушарраф бўлди. Эл эъзози, Ватан эътирофи устани янги ижодий изланишларга, жўшқин меҳнатга даъват этган.

Т. ОДИЛБЕКОВ,
санъатшунос.

ФАРЗАНД, ОИЛА, КОЛЛЕКТИВ

ЎҒИЛ-ҚИЗИНГИЗ КАМОЛГА ЕТЯПТИ...

Бу йигитчанинг ёши ўн тўққизда. Исми-шарифи — Собиржон Мамедов. Тошкент шаҳар, Октябрь районида истиқомат қилувчиларнинг кўпчилиги унинг ота-онасини яхши танишади. Қодир ака 7-автопаркда шофёр бўлиб ишлайди, Умр йўлдоши Раъно Мамедова уй бекаси. Улар фарзандлари Собирни гўдаклигидан бошларига кўтариб катта қилишди-ю, лекин бола улғайган сайин уни ўз ҳолига ташлаб қўядиган, ўқиши, мактабдаги хулқ-атворига бефарқ қарайдиган бўлиб қолишди. Собир Мамедов катталар назоратидан четда қолиши натижасида ўқишдан кўнгли совиб, мактабга бормайдиган одат чиқарди. Кўча-кўйда кун бўйи тентираб юрадиган, безорилик қиладиган бўлиб қолди. Афсуски, унинг бундай хатти-ҳаракатларидан хабар топган мактаб педагогика коллективи ҳам, маҳалла жамоатчилиги ҳам ўз вақтида уни келажакда қилиши мумкин бўлган жиноят йўлидан олиб қолишга ҳаракат қилишмади. Бола тарбиясига лоқайд муносабатда бўлишнинг охири шу бўлдики ўқишдан, ишдан бўйин товлаб, текин маишатга ўрганиб қолган С. Мамедов кунларнинг бирида шериклари билан ресторандан маст ҳолда чиқиб, йўловчилардан пул талаб қила бошлади. Ана шундан кейингина кишилар уни милицияга топширишга мажбур бўлишди.

— Ўғлимиз руҳий касалликка чалинган, — деб баҳона қилади Р. Мамедова милицияда кўз ёши тўкиб, — Собирни кечиринглар, у ҳали бола-ку...

Аммо уни одамлар кечиришармикан? Фақат ўз келажагигагина эмас, ота-онаси, маҳалла-кўй шаънига ҳам доғ туширган бу йигитча тақдирига киши ачинади...

Тошкентлик Дилфуза Каримова ҳам ҳамшаҳри С. Мамедов каби мактабни тугалламай, ўқишни ташлаб кетган ёшларнинг бири. Бу қиз катталар назоратидан қолиб, кўча-кўйларда санқиб юриш одатини чиқарганда унга ҳеч ким эътибор бермаганди. Аксинча, кўпчиликнинг назарида Дилфузадаги бундай ўйинқароқлик ўткинчи бир ҳолдек кўринди. Майда ўғирликлар билан бир неча бор қўлга тушган қизни кишилар кўнгилбўшлик қилиб кечириб юбораверишди. Унинг бу кирдикор ишларини болалик хатосига йўйишди. Охири Д. Каримова 22-поликлиника врачи кабинетидан ичида 77 сўм 25 тийини бўлган сумкани ўғирлаб чиқаётганида қўлга тушди. 18 ёшли қизнинг бу қилмишини унинг ота-онаси, қариндош-уруғлари ва маҳалла-кўйдагилар таъкидлаганидек, фақат ёшлик хатоси деб бўлмасди, албатта.

Орамизда шундай ота-оналар ҳам борки, улар болага чиройли кийим-кечак, мазали таомлар, лаззатли турмуш яратиб бериш билан яхши хулқ ва одобни, оламийликни бахш этмоқчи бўлишади. Баъзилар эса болалар тарбиясига кундалик юмуш билан ўралашиб қолгани, тирикчилик билан банд бўлганликлари учун тарбия билан яхши шуғулланолмай қолганликларидан, ўғил-қизлари ноқобил бўлиб ўсаётганидан арз қилишади. Яқинда Тошкент шаҳрининг Беруний маҳалласида бўлиб ўтган бир воқеа фикримизни тасдиқлайди. Мактаб ўқувчилари М. Салимов ва М. Саидазимовлар қуйи синф ўқувчиси О. Тожибоевнинг йўлини тўсиб, зўрлик билан унинг ёнидаги пулини олиб қўйишди. Мактаб педагогика коллективи ўқишдан қочиб, майда безорилик, ўғирлик кўчасига кирган бу болаларнинг ота-оналарини йиғилишда муҳокама қилгани чақиртирганда улар бола тарбиясида йўл қўйган хатолари учун кечирим сўраш ўрнига, аксинча, бу воқеани турмушда бўлиб турадиган оддий, ўткинчи ҳодиса, деб баҳолашдан нари ўтишмади.

Бола тарбиясига бундай бефарқ қараш, ота-онанинг бепарволиги нималарга олиб келиши ҳаммага маълум. Бизнингча, боланинг яхши одоб ва хулқ эгаси бўлиб етишиши учун, аввало, ҳар бир ота-онанинг ўзи аъло хулқ-одоб эгаси, маънавий дунёқараши соф кишилар бўлиши керак. Ахир, қуш уясида кўрганини қилади, дейишади-ку...

Ўз болалари учун, уларнинг келажакда ажойиб кишилар бўлиб улғайишлари учун ўзларининг барча меҳр-муҳаббатини, ажойиб фазилатларини фарзандларига бахш этаётган кишилар орамизда жуда кўп. Эл оғзига тушган шундай оилалардан бири Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозининг кекса аъзоси. 75 баҳорни кўрган пенсионер Абдулла ота Аҳаджонов оиласидир. Абдулла ота етти фарзандни тарбиялаб ўстирди. Унинг тўрт ўғил-қизи ҳозир олий маълумотли педагог, иккиси фидокор колхозчи, бири шофёр. Ҳар бири ўзига хос ҳурмат-эътиборга сазовор кишилар. Бу оилада ҳалол меҳнат кундалик турмушнинг мазмунига айланган. Ахир, ҳалоллик қайси бир оилани униб-ўстирмаган, балоғатга етказмаган. Калинин районидаги Ленин номли қишлоқ Советида истиқомат қилувчи Шукур ота Усмонов хонадонида ўн ўғил-қиз ўқимишли, меҳнатсевар, энг муҳими — эл-юртга қайишадиган, ҳалол, пок кишилар бўлиб етишди. Ўн ўғил-қиз, ўн тўрт набиранинг бир дастурхон атрофида жамул-жам ўтирганини кўриб ҳавасингиз келади. Уларга яхши тарбия бериб, эл фарзанди қилиб ўстирган кекса отахон Шукур Усмоновдан, қолаверса уларга шундай таълим-тарбия берган ўқитувчилари, мураббий устозларидан бутун қишлоқ миннатдор.

Бола тарбияси узоқ давом этадиган қийин ва мураккаб иш бўлганлиги сабабли ҳар бир ота-она ва ҳар бир коллектив биргаликда олиб борадиган энг муҳим вазифалардан бири бўлиб қолмоғи лозим. «Сиз ўғил-қизингизни фақат ўзингизнинг ота-оналик қувончингиз учунгина тарбия қилмайсиз, — деб ёзган эди улуғ рус педагоги А. С. Макаренко. — оилангизда ва сизнинг раҳбарлигингизда келажак граждани келажак арбоб ва келажак курашчилари вояга етади. Агар сиз ёмон кишини вояга етказсангиз, бунинг касри сизгагина эмас, балки кўп кишиларга ва бутун мамлакатга уради...»

Бола тарбиясини ниҳолларни парваришлаб ўстиришга қиёс қилишади. Шундай экан, келажакда оила ва жамият учун фойдали киши бўлиб, халқ манфаати йўлида хизмат қиладиган чин инсон бўлиб вояга етишини кўзлаб ёшлигиданоқ унинг тарбиясига алоҳида эътибор бермоқ зарур. Бир сўз билан айтганда бола тарбиясига оила раҳбарлари ҳам, мактаб педагогика коллективи ва жамоатчилик ҳам жиддий ёндашмоғи зарур.

Ф. НУРИДДИНОВ,
Р. АКБАРОВ.

ИЗЛАНИШ ВА КАШФИЁТЛАР

ИССИҚ СУВ РЕЗЕРВЛАРИ

Қозоғистон Фанлар академияси гидрогеология ва гидрофизика институтининг олимлари республика территориясида ер бағридан чиқувчи иссиқ сув оқимларини топдилар. Манғишлоқ яқинида, Еттисувда ва бошқа бир қанча районларда шундай манбалар бор экан. Қизилқум чўли территориясининг юзигина эмас, қаъри ҳам ҳақиқатда иссиқ бўлиб чиқди. Бу ерда қазилган бир ярим километрлик қудуқларда ҳарорати 60-80 градусгача борадиган жинслар учраб турадн.

Қозоғистон картасига халқ хўжалигида фойдаланиш учун яроқли юксак температурали ер ости суви бўлган 8 та регионал структура харитага туширилди. Иссиқ сув манбалари 500 метрдан 5000 метргача чуқурликда. Тадқиқотчиларнинг ҳисоб-китобларига кўра, ҳар йили Қарағанда ҳавзаси билан Экибастуз ҳавзасини қўшиб ҳисоблаганда олинадиган жами тошкўмир ёққанчалик иссиқлик олиш мумкин экан.

Қозоғистон территориясида ер бағридаги иссиқ сув оқимларини ўрганиш натижалари геотермал электр станциялар ва комбинатларини лойиҳаловчи мутахассисларга берилди.

В. ГАНЖА,
ТАСС мухбири
ОЛМАОТА

КВАРЦ ЎТКАЗГИЧ ОРҚАЛИ

Информация сим кабел орқали эмас, балки шиша толадан ясалган нур ўтказгич орқали юборилса унинг ҳажмини 10 минг марта ва ундан кўпроқ ошириш мумкин. Биринчи шундай линиялар ишлаб турибди. Уларда сигнални электр майдони эмас, балки ёруғлик тўлқини олиб боради. Кварцдан ясалган қиллар ўтказгич сифатида хизмат қилади. Одам сочи йўғонлигидаги битта тола орқали бир вақтда мингдан ортиқ телевизион программани ёки телефон сўзлашувларини юбориш мумкин бўлади.

Алоқачилар, радиоэлектрон приборларни ясовчилар, бошқа соҳаларнинг мутахассислари янги материалга умид билан қарамоқдалар. Лекин ҳозирча оптик тола жуда оз чиқарилган. Уни ғоят мусаффо кварц кристалларидан чўзиб тайёрланади. Москва, Ленинград ва Горький олимлари шундай материал олиш технологияси устида ишламоқдалар.

В. ИОНОВ,
ТАСС мухбири
ГОРЬКИЙ

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

КУРАШ:

ТОШКЕНТЛИК ПОЛВОННИНГ ОЛТИН МЕДАЛИ

Запорожьеда классик кураш бўйича ўтказилган беллашувларда республикамиз вакиллари муваффақиятли куч синашдилар. Чунончи, тошкентлик армиячи Василий Аникин 48 килограмм вазнли курашчилар сафида беллашиб, ғолиблик супасининг энг юқори поғонасини эгаллади. Василий бир йил оралаб мамлакат чемпионатининг олтин медалини яна кўксига тақди. Таниқли курашчимиз Комил Фаткулин чемпионатнинг кумуш медали совриндори бўлди. 52 килограмм вазнли полвонлар билан беллашган тошкентлик студентнинг маҳорати мутахассисларда яхши таассурот қолдирди.

ВЕЛОПОЙГА:

«ОҚ ТУНЛАР» СОВРИНДОРИ

Ленинград — Таллин маршрути бўйлаб ўтказилган «оқ тунлар» халқаро пойгаси ниҳоясига етди. Мусобақада Латвия спортчилари барча босқичлардан муваффақиятли ўтдилар. Ўзбекистонлик велосипедчилар соврин учун қизғин курашда маҳорат кўрсатиб, команда ҳисобида фахрли иккинчи ўринга кўтарилдилар. СССР терма командаси учинчи ўринни эгаллади. Шахсий ҳисобда Галинаускас пешқадам бўлди. Ўзбекистонлик умидли велосипедчи Александр Хурушчёв эса иккинчи совриндор бўлди.

БАҲСЛАР, ДАҚИҚАЛАР, ҒОЛИБЛАР

● ЧИМ ХОККЕЙ. Ҳар бири олти командали олти кичик группада коллективлар ўзаро куч синашдилар. Кучли командани аниқлаш баҳсида иштирок этаётган «Андижанка» қизлари учрашувларни муваффақиятли ўтказиб, ҳал қилувчи мусобақага шайланиб турибдилар.

● ФУТБОЛ. Олий лига командаларининг ўн биринчи тур учрашувлари «Динамо» (М) — «Пахтакор» учрашуви билан ниҳоясига етди. В. Фёдоров ва К. Бакановсиз куч синашган пахтакорчилар бу учрашувда қимматли очколарни (0:1) бой беришди. Ҳозир ўн биринчи ўринни эгаллаб турган «Пахтакор» навбатдаги ўйинни ҳам Москвада, торпедочилар билан ўтказади.

МУҲАММАД АЛИ ТОШКЕНТГА КЕЛАДИ

«Мен ҳеч кимга чемпионман, энг яхши боксчиман» деб айтмоқчи эмасман, — деди Муҳаммад Али Шереметьево аэропортида ўтказилган матбуот конференцияси вақтида. — Мен совет кишилари билан учрашишни, улар билан сўзлашишни, улар нима ҳақида ўйлаётганини, нималар уларни қизиқтираётганлигини билишни истайман. СССРга келиш имконияти берилганидан бахтиёрман.

Жаҳоннинг энг таниқли спортчиларидан бири СССР Спорт комитетининг таклифига биноан душанба куни эрталаб аэрофлот самолётида Москвага учиб келди. Али йирик саноат шаҳарларидагина бўлмай, ўзининг бой тарихи билан яхши танилган туристик марказ Тошкент ва Самарқанд шаҳарларида ҳам бўлади.

Маълумки, Али профессионал боксчилар орасида жаҳон чемпиони унвонини Леон Спинксга бой бериб қўйган эди. Кузда реванш учрашув ўтказилади. Шунинг учун ҳам Али сафар вақтида эрталаб кроссда югуришга ҳаракат қилмоқда, агар имкони бўлса спорт жамиятлари бокс секцияларидан бирининг машғулотида қатнашмоқчи.

— Совет боксчиларини яхши биламан, — деди Али. — Мен улар билан 1960 йил Римда ўтказилган Олимпия ўйинлари вақтида танишган эдим. 1969 йил эса СССР ва АҚШ терма командаларининг биринчи учрашувларида телекомментаторлик қилганман. Албатта, мен шуғулланган бокс билан ҳаваскорлик рингида мавжуд бўлган бокс бир-биридан жуда фарқ қилади. Мен шуни айта оламанки, профессионаллар совет боксчиларидан, умуман совет спортчиларидан ўргансалар бўлади. Совет спортчилари муваффақияти сирли жисмоний тайёргарлик системасидир.

— Спинкс билан учрашувдан сўнг рингни ташлаб кетишга ҳозирлик кўраётганингиз ростми?

— Мен бокс тарихида уч марта жаҳон мутлақ чемпиони унвонини олган биринчи спортчи бўлмоқчиман. Албатта, бу ўнғай иш эмас, лекин мен муваффақият қозониш учун қўлимдан келганча ҳаракат қиламан. Шундан кейин мен жамоатчилик фаолияти билан шуғулланмоқчиман. Американиклар бошқа мамлакатлар ҳақида жуда кам билишади. Мен жаҳоннинг кўплаб мамлакатларига сафар қилдим, турли кишилар билан учрашдим. Агар кишилар бир-бирлари ҳақида кўпроқ билсалар, улар ўзаро, мамлакатлараро яхши муносабат қура оладилар. (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

реклама ВА ЭЪЛОНЛАР

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ
МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ
ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ
ВЛКСМнинг 60 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН
17 июнда ҚАРШИ
18 июнда ШАҲРИСАБЗ
СТАДИОНЛАРИДА
ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ
АНЪАНАВИЙ

САНЪАТ БАЙРАМИНИ ЎТКАЗАДИ

ҚАТНАШАДИЛАР:
Бутуниттифоқ профессионал коллективлар кўрик-конкурсининг дипломанти
«ЛАЗГИ» ВОКАЛ-ХОРЕОГРАФИК АНСАМБЛИ
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА, ШАРИФ СУЛТОНОВ, ҚУВОНДИҚ ИСКАНДАРОВ, ГУЛСАРА ЁҚУБОВА, МЎЪТАБАР ЙЎЛДОШЕВА;
Карфагенда бўлиб ўтган VIII Жаҳон фестивалининг лауреати
МАВЛУДА ОЙНАҚУЛОВА
Бутуниттифоқ эстрада артистлари конкурсининг лауреати
КАРИМА УЗОҚОВА
Солистлар: ФАХРИДДИН УМАРОВ, ОРТИҚ ОТАЖОНОВ, ГУЛЧЕҲРА ИСМОИЛОВА, ШЕРАЛИ ЖЎРАЕВ, ХАДИЧА АЛИМАРДОНОВА, ДИЛБАР АБДУЛЛАЕВА, ШЕРҚЎЗИ ҒОЗИЕВ ВА АБДУФАТТОҲ САИДОВ (интермедия ва юмор).
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛЛАРИ
Музика раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист САЛОҲИДДИН ТУХТАСИНОВ.
«ЛАЗГИ» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССР халқ артисти ГАВҲАР РАҲИМОВА.
ПРОГРАММАНИ — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ҒУЛОМ ТОЖИАЪЛОЕВ ва МАВЖУДА ХОЛДОРОВА олиб боради.
ФИЛАРМОНИЯНИНГ БАДИИЙ РАҲБАРИ — Бутуниттифоқ ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотларининг лауреати, композитор МИРСОДИҚ ТОЖИЕВ.
Концерт соат 19.00 да бошланади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ҳунар-техника таълими Давлат комитети
Ўзбекистон ССР «МИНМОНТАЖСПЕЦСТРОЙ» базасига қарашли
83-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
1978—79 ўқув йили учун
ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

БИЛИМ ЮРТИГА 7—10-СИНФНИ ТАМОМЛАГАН, 14—17,5 ЁШДАГИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Слесарь-сантехниклар, слесарь-вентиляциячилар, электрпайвандчилар. Ўқиш муддати — 2—3 йил.
Слесарь-монтажчилар, токарлар, автослесарлар, машинист-кранчилар, монтажчилар. Ўқиш муддати — 3 йил.
Электр-пайвандчилар, огнеупорчилар, монтажчилар. Ўқиш муддати — 1 йил.
Билим юртида 1 йил муддат билан ўқиган ўқувчилар 3 маҳал овқат билан таъминланадилар ва 30 сўмгача стипендия ёки овқат билан таъминланмай 60 сўм стипендия олишлари мумкин.
Билим юртида 3 йил муддат билан ўқиган ўқувчиларга билим юртини битирганлиги тўғрисида ва ўрта маълумот ҳақида ҳамда 3—4 разрядга эга бўлганлиги тўғрисида ҳужжатлар берилади.
ЎҚИШ ДАВРИ УЗЛУКСИЗ ИШ СТАЖИГА КИРАДИ.
МАШҒУЛОТЛАР ЎЗБЕК ВА РУС ТИЛЛАРИДА ОЛИБ БОРИЛАДИ.
Билим юртига қабул қилинганлар бепул кийим-бош, 3 маҳал иссиқ овқат, бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш таълими даврида иш ҳақининг 33 проценти тўланади.
Ўрта маълумотга эга бўлган ўқувчилар билим юртини тугатганларидан сўнг олий ўқув юртларининг сиртқи ва кечки бўлимларига конкурссиз қабул қилинадилар.
МАШҒУЛОТЛАР — 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.
Бизнинг адрес: Тошкент шаҳри, Ҳамза райони, Оқдарё кўчаси, 122-уй (15, 26-автобусларнинг «Поликлиника», 7, 12, 52, 68, 37-автобусларнинг «Ёғ-мой комбинати» бекатлари).

85-ШАҲАР ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
тўқувчилар, йигирувчилар, тўқимачилик ишлаб чиқаришининг ремонтчилари ва мастер ёрдамчиларини тайёрлайдиган группаларга
8—10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ, 15 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАРНИ
ЎҚИШГА
ТАКЛИФ ҚИЛАДИ
ЎҚИШ МУДДАТИ — БИР ЙИЛ; Ҳунар билан бирга ўрта маълумот берадиган группада эса уч йил.
Ўқувчилар кунига уч маҳал бепул овқат, кийим-бош ва ишлаб чиқариш практикаси давридаги иш ҳақи билан таъминланадилар.
Бошқа шаҳарлардан келганларга ётоқхона берилади.
Билим юртини аъло баҳолар билан битирган ўрта маълумотлилар олий ўқув юртларига имтиёзли равишда қабул қилинадилар.
ШУНИНГДЕК, БИЛИМ ЮРТИ ТЎҚИМАЧИЛИКНИНГ АСОСИЙ КАСБЛАРИ БЎЙИЧА ҚИСҚА МУДДАТЛИ КУРСЛАРГА ҲАМ ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.
53-39-01 телефон номери орқали справка олиш мумкин.
АРИЗА ВА ҲУЖЖАТЛАР ҲАР КУНИ СОАТ 9.00 ДАН 17.00 ГАЧА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.
Билим юрти адреси: 700092, Тошкент шаҳри-92, А. Қаҳҳор кўчаси, 34-уй.

Театр

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/VI да Флория Тоска, 15/VI да Оламнинг яратилиши.
ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/VI да Оқшомдан тушгача, 15/VI да Келинлар қўзғолони.
МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/VI да Шаҳзода ва етим қиз, 15/VI да Олифта.

Кино

Қишки бинода
Сўнгги ўқ овози — «ЧАЙКА» (11.30, 13, 14.30, 16, 17.30, 19, 20.30, 21.45).
Мўйловли энага — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).
Алиса энди бу ерда яшамайди — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).
Дарвиш Парижни портлатади — ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ номли (12, 14, 16, 18, 20, 21.30).
Гайдуклар шарафи — «КЎКЧА» (кундуз ва кечқурун).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
16—25 ИЮНЬ КУНЛАРИ
«ЛИЛИПУТЛАР «РЕВЮСИ»НИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ
Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 16 ва 19.30 да, якшанба кунлари 12.30, 16 ва 19.30 да бошланади.
Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.
КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

«Узглавводстрой»нинг «Промгражданстрой» трести коллективи трест бошқарувчисининг ўринбосари И. И. Иноғомовга рафиқаси
Муяссар ИНОҒОМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги ва «Узглавпишчеснабсбыт» коллективлари «Узглавпишчеснабсбыт» бошлигининг ўринбосари В. Р. Мирзоқировга онаси
Зулпи КАРИМОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Тошкентдан гапирамиз ва кўрсатамиз

Телевидение

БУГУН

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.35 — Гимнастика. 9.55 — Концерт. 10.40 — Она (бадиий фильм). 15.30 — Ҳужжатли фильмлар. 16.30 — Рус тили. 17.00 — Қиличбозлик бўйича СССР чемпионати. 17.30 — Сиз яратган боғ. 18.00 — Горнчилар қаердасиз? 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Фан оламида. 19.25 — Қалбга яқин қўшиқлар. 20.10 — Спортлото. 20.20 — Телевизион бадиий фильм (1-серия). 21.30 — Вақт. 22.00 — П. И. Чайковский номли VI Халқаро конкурс, 1-тур. 22.45 — Футбол. Иккинчи финал давраси.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.00 — Фильм-концерт. 11.20 — Менинг авлодим. Телеспектакль. 1-қисм. 12.40 — Ишшони қандай ёзиш керак? 17.45 — «Ёш куч». 18.15 — Ўзбек шоирларининг янги таржима қилинган асарлари. Р. Бобожон. 18.45 — Зангори экран почтаси. 19.15 — Ахборот. 19.00 — Телевизион ҳужжатли фильм. 19.40 — Шеърият билан учрашув. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 21.30 — Вақт. 22.00 — Қалб кечирмайди (бадиий фильм). 23.15 — Самбо кураши бўйича СССР шахсий чемпионати.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.00 — Матвей Кожемякин ҳаёти (бадиий фильм, 3-серия). 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Геология. 21.00 — Телевизион ҳужжатли фильм. 21.10 — «Тошкент» телепрограммаси. 21.40 — Биология.

Радио

БУГУН

8.30 — М. Шамаева, Н. Бойхонова, Э. Қандов ижро этади. 9.30 — Дутор ва танбур тароналари. 11.15 — «КПСС XXV съезди қарорлари ҳаётга». 11.30 — Симфоник рақслар. 12.00 — «Узбекистан индустриальний». 13.30 — Э. Пьеха ва Н. Соловьёв ижро этади. 14.00 — «Ипак пахта мўл бўлади». 16.10 — Музикали очерк. 18.15 — «Узбекистан спортивний». 18.30 — Москва. 18.50 — Дўстлик тўлқинида. 19.40 — Халқаро мавзуларда суҳбат. 19.50 — Музикали антракт. 20.20 — Концерт. 21.00 — Чорвадорлар учун концерт. 21.30 — Шоир Ҳ. Шарипов ижодхонасида. 22.30 — Концерт. 23.20 — Дам олиш соатида.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Редакция адреси: 700000 ГСП, Тошкент Ленин проспекти, 41.

ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04; редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04, масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05 секретариат — 33-72-83, 32-53-06. БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19, марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18, саноат, транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 32-57-21, 32-54-24; ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-16, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29; стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ — ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20, Самарқанд — 3-19-72; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 55-35; Хоразм — 51-24; Бухоро — 3-31-42, Қашқадарё — 38-42; Фарғона — 4-20-84, Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85, Жиззах — 31-66; Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.

Р. 02506. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Д. — 135.